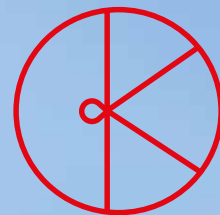

Konstnären

DRÖMMARNAS STAD

New York lockar många svenska konstnärer. Möt tre som tagit sig in på stadens myllrande konstscen.

SVERIGE PÅ
KONSTKARTAN
Hur internationell
är svensk konst?

ALLA VAR
I VENEDIG
En studie i nätverk-
andets konst

HOTADE
KONSTNÄRER
Hatet måste bekämpas
internationellt

”Här finns tillräckligt
många likasinnade för att ett
dynamiskt utbyte ska uppstå”

MARIE KARLBERG, SVENSK PERFORMANCEKONSTNÄR I NEW YORK.

Konst kräver kreativitet – och de rätta materialen.

Sveriges stora nätbutik
för konstnärsmaterial
med över 12 000 artiklar.

**boesner erbjuder 10% rabatt
för alla medlemmar i KRO/KIF**

Detta förutsätter att man i förhand anmäler sig hos kundservicen med telefonnummer 0304 666036 eller hos sverige@boesner.com

www.boesner.se
boesner

INNEHÅLL NR 3 2017

ALEXANDER KLINGSPOR:

”Jag gick runt till olika gallerier och tjuvade, och till slut sa en gallerist ja”

New York, New York, sidan 10.

ATELJÉBESÖKET:
Monir Shahroudy Farmanfarmaian är en av Irans största konstnärer i modern tid, sidan 40.

GESTALTAREN:
Mari Rantanen vill se mer färg i det offentliga rummet, sidan 7.

SAMTALET:
Hong Kong är redo för svensk konst, säger **Henrietta Leung**, ordförande för Hong Kongs galleriförbund, sidan 43.

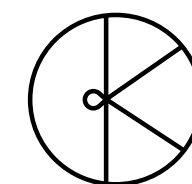
REPORTAGE: Hur internationell är svensk konst? KONSTNÄREN har frågat **Maria Lind, Daniel Birnbaum, Johan Pousette och Magnus Karlsson** som alla på olika sätt har arbetat för att få ut svensk konst i världen, och världen in på svenska konstscenen, sidan 20.

MAKT
Michelle Kuo. Efter amerikanska presidentvalet befann sig konstvärlden i chock, säger chefredaktören för Artforum, sidan 18.

FORSKAREN:
Emelie Röndahl utforskar värdet av en handknueten ryamatta, sidan 9.

KONSTNÄRERNAS RIKSORGANISATION
MEDLEMSSIDOR sidorna 44-47
Katarina Jönsson Norling:

”Under våra samtal var det många av konstnärerna som fann stöd i att bära andra utsatta berättelser.”

BILDUPPHOVS RÄTT:
”Varför ska konstnärer vara tacksamma enbart för att få synas?”, sidorna 48-50.

CECILIA HILLSTRÖM

Branscherna måste göra en gemensam ansträngning för att öka konstexporten

Debatt, sidan 6.

DRÖMMEN OM NEW YORK
Det var länge sedan New York var världens enda konstcentrum, men det är fortfarande drömstaden nummer ett för många svenska konstnärer. Ida Therén har träffat **Marie Karlberg, Alexander Klingspor och Jonas Nobel**, som alla tagit sig in på stadens myllrande konstscen, för en begränsad tid eller kanske för alltid, sidan 10.

Sofia Curman: För en nytexaminerad konstnär är en internationell karriär ett självklart mål.

KONSTNÄREN ÄR
NOMINERAD TILL

**SVENSKA
DESIGN
PRISET**

Chefredaktör och ansvarig
utgivare: Sofia Curman
Formgivare: Ebba Bonde
Redaktör sid 7-9:

Nora Hagdahl
Medarbetare i detta num-
mer: Martin Adolffsson,
Emma Hanquist, Karolina
Modig, Nazanin Raissi,
Frida Sandström, Ida
Therén.

Omslagsfoto: Martin
Adolffsson
Korrektur: Åsa Sandzén
PRENUMERATION
HELÅR 275 KR.

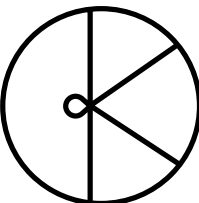
Teckna prenumeration på
www.kro.se.

Prenumerationsfrågor:
Eva Skarbäck, eva@kro.se
Annonser: Hans Flygare,
hans@annonshuset.se,
08-662 75 03

Redaktionen: Konstnären
@KRO, Hornsgatan 103,
9 tr, 10462 Stockholm,
E-mail: sofia.curman@
kro.se.

Konstnärernas
Riksorganisation
www.kro.se

email: kro@kro.se
Tryck: Trydells Tryckeri AB,
Upplaga 9500 ex
Tidningen ges ut av AB
Svensk Konstnärservice

KRO/KIF

Bildupphovsrätt

FOTO: MARTIN ADOLFFSSON

En sådan sommar som den som just passerat inträffar bara var tionde år: när de tre största konsthändelserna i Europa sker samtidigt. Venedigbiennalen, documenta i Kassel och den stora skulpturutställningen i Münster är fantastiska tillfällen att samla på sig intryck, men också, för den som minglar loss, att knyta nya och viktiga kontakter. Karolina Modig var i Venedig under biennalens öppningsdagar för en studie i nätverkande, som – vare sig man gillar det eller inte – kanske är den viktigaste konstarten att behärska när man ska slå sig fram på den internationella arena som konstbranschen är.

För många som har rört sig i konstlivet de senaste tio – femton åren är dess internationella karaktär en helt självklar och odramatisk sak. Vi blir inte förvånade när den lokala konsthallen visar en utställning med konstnärer från Colombia, Nigeria, Serbien eller Kina. Vi reagerar inte när inte ”alla talar svenska” på ett seminarium – tvärtom har väl varje seminarium med värdighet minst en internationell talare? I reportaget *Hur internationell är svensk konst?* berättar några av dem som aktivt jobbar för att internationalisera konstscenen om hur radikalt den har förändrats de senaste två decennierna. På 80- och början av 90-talet var svenskt konstliv fortfarande isolerat. Utöver några affischnamn var det ganska ovanligt att svenska konstnärer visades i internationella sammanhang. Idag är det helt naturligt för en nytexaminerad konstnär att försöka ställa ut utomlands. En internationell karriär är ett självklart mål.

Att konstvärlden har blivit mer global innebär också att den inte har ett tydligt centrum. Med snabba och billiga kommunikationsmedel kan konstnärer både bo på och resa till de mest avlägsna platser och samtidigt ha stora internationella framgångar. Men det finns ännu platser som lockar konstnärer mer än andra, och New York är helt klart fortfarande nummer ett. I det här numret möter vi tre svenska konstnärer som tagit sig in i stadens myllrande konstliv, för ett kort besök eller för att stanna. ●

2 andledningar för konstfolk att se...

...Ruben Östlunds film *The Square* som utspelar sig i konstvärlden:

– Igenkänningen i stora delar av filmen är total.

– Alla intressanta diskussioner med annat konstfolk som känner sig kränkta.

Sofia Curman
Chefredaktör

KONSTVÄRLDEN I SIFFROR

144

LÄNDER

har antagit Unescos nya riktlinjer för kultur i ett digitalt samhälle. Riktlinjerna syftar till att bibehålla ett fritt internet, samtidigt som konstnärer och andra producenter ska få en rättvis ersättning när deras verk reproduceras eller sprids digitalt.

86

OLIKA
LÄNDER

deltog i årets Venedigbiennal, som var den femtiosjunde i ordningen. Tre nationer var med för första gången: Nigeria, Kiribati och Antigua och Barbuda.

10

ÅR

”På ett decennium hinner världen förändras – såpåkändisar kan bli presidenter, EU förklarar medlemmar, performancekonst kan gå från en smal nisch till det trendigaste visuella uttrycket”, säger curatorerna för Sculpture Projekte Münster till Arts Newspaper och menar att var tionde år är en perfekt cykel för en utställning som vill vara absolut samtida och lämna avtryck i historien.

VERK

ALEXANDRA PIRICI,
Leaking Territories,
© Skulptur Projekte 2017,

FOTO: ROMAN MÄRZ

100 000

FÖRBUDNA BÖCKER

utgör byggnadsmaterialet i argentinska konstnären Marta Minujíns fullskaliga replika av Parthenon som var ett av dragplåstren på sommarens documenta 14 i Kassel. Böckerna som är eller har varit förbjudna i sina tillkomstländer har samlats in genom donationer från människor över hela världen. Verket i Kassel är en repris från 1983 när det byggdes upp som en reaktion på diktaturens kollaps i Argentina och bestod av böcker som juntan hade förbjudit. I den versionen tippades konstruktionen åt sidan efter några dagar så att människor kunde plocka på sig böcker och ta med dem hem. Även i den tyska versionen ska verket sluta med att böckerna når läsare.

FOTO: HENNING ROGGE

4.6

PROCENT

av Storbritanniens konstnärer tror att deras möjligheter att ställa ut och sälja konst i andra EU-länder minskar när landet lämnar EU, visar en rapport från a-n, The Artists Information Company.

4,9

4,9 MILJONER
KRONOR

i bidrag till internationella kultur-
utbyten betalades ut av statliga
myndigheten Konstnärnämnden
förra året.

Kommersiella gallerier och offentliga institutioner måste samverka för att sätta Sverige på konstkartan, skriver ordföranden i Svenska Galleriförbundet.

Debatt

Mer debatt: Ateljéhusen tvingas flytta långt från stadens centrum. kro.se

CECILIA HILLSTRÖM: DAGS FÖR EN SATSNING PÅ KONSTEXPORTEN

I konstbranschen sneglar vi ibland avundsjukt på svensk musik- och modeindustri, som lyckats väl med att skapa internationellt genomslag för svenska artister och kreatörer. Även svensk samtidskonst skulle kunna nå framgång på bredare front, och ett fåtal svenska konstnärer lyckas också att skapa internationella karriärer för egen maskin. För de flesta krävs en aktiv marknadsföring gentemot internationella institutioner, museer och konstmarknader via gallerier och oberoende aktörer såsom curators. Men det räcker inte till för att svensk samtidskonst ska kunna profilera sig internationellt.

Galleristers framtid i en komplex bransch hänger på förmågan att fullt ut agera som partners och agenter för konstnärer. Här har vi säkert en del att lära från förlags- och musikbranschen när det gäller bredden i vårt uppdrag. Men branschen behöver koordination och stöd!

Svenska Galleriförbundet har dryga 40-talet medlemmar och företrädar tillsammans ca 1200 konstnärer. Galleristbranschen är fragmenterad och består av små och medelstora aktörer, varav ett tiotal gallerier är internationellt aktiva. Till stor del sker marknadsbearbetningen via konstmässor som galleristerna kan söka sig till. I en bransch där de mest inarbetade och prestigefyllda mässorna sätter agendan för vad som ska visas kämpar galleristerna om utrymme att föra fram just sina konstnärer. Satsningarna är ekonomiskt riskfyllda projekt, ofta med ett osäkert resultat. Men det är inte bara försäljning som galleriet strävar efter; på de stora mässorna samlas viktiga

curators, museiintendenter, kollegor och proffstycckare som kan påverka en konstnärns karriärmöjligheter.

Välvilliga initiativ från offentligt håll brister ofta i förståelse för hur konstbranschen är organiserad och hur man bäst stödjer dess aktörer. Låt konstbranschens egna experter, curators och intendenter träda fram i en fokuserad och gemensam ansträngning. I en bransch som fortfarande präglas av viss misstänksamhet mellan kommersiella och icke-kommersiella aktörer är det dags att skrota gamla föreställningar och börja jobba tillsammans. Ledande konstinstitutioner med internationella nätverk bör gå i bräschen för att – tillsammans med konstnärer och gallerister – föra fram svensk samtidskonst i olika forum, t ex som ett fokusområde på en ledande konstmässa. De institutionella och kommersiella delarna av konstbranschen är kuggar i samma hjul som kan sätta svensk samtidskonst på kartan.

Svenska Galleriförbundet har under de senaste åren bearbetat Kulturdepartementet kring internationellt stöd. Det är nu möjligt för gallerister att söka bidrag för kulturexport från Kulturrådet för t ex deltagande i mässor – en mycket välkommen åtgärd för att öka galleristers och konstnärers möjlighet att visa konst i viktiga konstmetropoler som Basel, London, New York, Paris och Hong Kong. Detta viktiga steg bör kompletteras med samordnade ansträngningar från offentliga och privata aktörer inom svenskt konstliv.

Cecilia Hillström,
ordförande i Svenska Galleriförbundet

GESTALTAREN MARI RANTANEN

Odens trädgård
Var? Odenplans station, Stockholm.
När? Invigdes juli 2017
På uppdrag av: Trafikverket

VERK

MARI RANTANEN
Odens trädgård, 2017.

FOTO: MIKAEL ULLÉN

Mari Rantanen är en av de konstnärer som står för gestaltningar i samband med bygget av Citybanan i Stockholm. Utgångspunkten för verket, som ligger i Norra gången på Odenplans station, är att skapa en upplevelse av en underjordisk trädgård.

Berätta lite om verket *Odens trädgård*?

Jag valde att arbeta med ett icke hierarkiskt formspråk med varierande och upplyftande färgkombinationer som refererar både till naturen och geometrin i stadens arkitektur. Det är delvis samma personer som passerar verket dagligen och därför ville jag gestalta ett mångtydigt verk där man kan upptäcka nya saker. För mig var det också viktigt att använda ett formspråk som människor med olika kulturella bakgrunder kan förstå, att verket är öppet för många

tolkningar.

Vad är dina tankar när du arbetar med offentlig konst, till skillnad från när du arbetar med konst som ska visas på en utställning?

Jag är superintresserad av att arbeta med offentlig konst. Det är både spännande och utmanande att skapa verk till platser där människor vistas. När jag arbetar med offentliga gestaltningar gillar jag att hämta inspiration från platsen där verket ska vara. I ateljén är jag naturligtvis friare, men det är fint att skapa något för det offentliga rummet och att bidra till vår gemensamma miljö. I mitt fall vill jag gärna göra den mer färgglad, och generera energi och positiv stämning. Jag tror det behövs.

Vad har offentlig konst för plats i samhället tycker du?

Jag TROR att konst i det offentliga rummet behövs för jag VET att konstnärer tänker på ett annorlunda sätt än de andra som planerar hur saker ska se ut. Självklart är det viktigt med museer och gallerier, men också att konsten är där människorna är. Offentlig konst låter alla samhällets invånare njuta eller bli irriterade. Jag tror att konsten hjälper oss att orientera oss både i stadens miljö och i livet.

Nora Hagdahl

Om uppdraget

Budget: 2 miljoner kronor, varav konstnären fick ett arvode på 175 000 kronor och 40 000 kronor för skissuppdraget. Avtalet om uppdraget undertecknades i augusti 2014 och verket invigdes juli 2017.

LÄSTIPS TIPS I IDÉSKYDD OCH TANKAR UTANFÖR VITA KUBEN

Idéskydd för kreativa

AV KENNETH ÖSTERLIN
KENNETH ÖSTERLIN
FÖRLAG
En lättmanövrerad handbok i idéskydd med syfte att hjälpa dig att skörda frukten

ditt eget kreativa arbete! Österlin tar dig igenom lagar och byråkrati och ger ytterligare tips och trix som kan komma till hands vid när du vill skydda dina idéer.

Curating Context: Beyond the Gallery and into Other Fields

MAGDALENA MALM (RED.), ART AND THEORY PUBLISHING
En antologi med syfte att laborera med vad curatorsbegreppet

pet kan innebära utanför den vita kuben. I boken undersöker internationella curatorer hur deras arbetsmetoder skulle kunna appliceras i kontexter som juridik eller stadsutveckling.

KONST PÅ WEBBEN

Tre nya tjänster för konstälskaren som vill bli mer digital.

maecenas.co/
Auktionshemsidan, som släpps i september, kommer göra det möjligt att köpa andelar i konstverk. Som om det inte vore nog går allt att köpa med tech-valutan bitcoin.

vawaa.com/
Här kan du boka en alternativ semester där en konstnär släpper in dig som lärling i sin ateljé.

http://www.magnus.net/
Denna app ska fungera som shazam, fast för konst! Vet du inte vad det är för konstverk kan du helt enkelt fota det, och så berättar appen för dig vad det är.

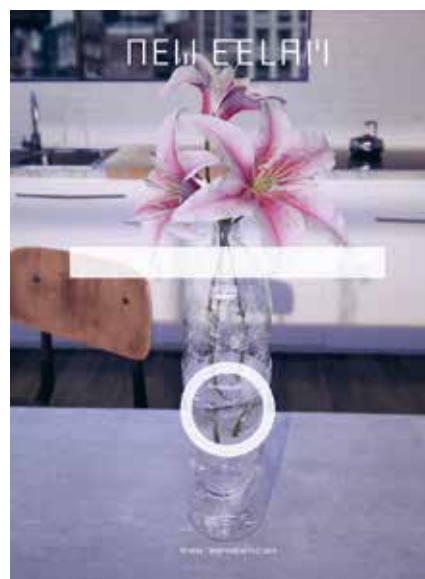

FOTO: CHRISTOPHER KULENDRAN THOMAS

IDÉN NEW EELAM

AV CHRISTOPHER KULENDRAN THOMAS

Tänk om vi kunde prenumerera på bostäder på samma sätt som vi idag tar del av film och musik via nätet? På Tensta konsthall visas i höst Christopher Kulendran Thomas pågående projekt New Eelam som laborerar med frågor som kollektivt ägande och nationalitet.

”Väldigt många kommer inte begripa att det är konst. Utländska besökare och invandrare kommer att undra.”

Oppositionsborgarrådet Erik Slottner (KD) oroar sig över mottagandet av sommarens konstsnackis: Mattias Norströms krökta flaggstång på Sergels torg.

FOTO: CINDY SHERMAN

SJÄLVPORTRÄTTETS DROTNING

Under sommaren gick Cindy Shermans Instagram-konto från privat till offentligt. Under de 10 första dagarna fick hon över 100 000 följare och försvarar därmed titeln som konstvärldens selfie-queen.

Sedan 2016 arbetar Emelie Rön Dahl med forskningsprojektet *Rya Weaving: Where does the picture start?*, en primärt praktisk undersökning i textilkonst och vävning.

FOTO: EMELIE RÖNDAHL

Hon utforskar värdet av en handknuten ryamatta

Emelie Rön Dahl, doktorand i konsthantverk på HDK i Göteborg, väver alltid en stund innan hon öppnar datorn.

I detta projekt använder du traditionell rya som teknik, vad är det som är spännande med rya tycker du?

För mig är det angeläget att använda en traditionell teknik. Det skapar mening för mig. Vävningen är metodisk, en knut i taget från sida till sida, det är en disciplin jag gillar. Rent uttrycks- mässigt är det kombinationen av gulligt och fluffigt tillsammans med damm och smuts som har gjort att jag har fastnat för rya. En fritt hängande tråd ger ju lite äckel-fascinations känslor, som en orm som slingrar sig ner i ett hål och skapar instabil bild på något sätt.

Du talar om projektet som "praktik-ledd

forskning". Vad betyder det?

Att jag värderar själva arbetet högst, "görandet". Som regel måste jag väva innan jag öppnar datorn, även om jag bara har tid att knyta ett fåtal knutar. Genom att skriva utifrån premissen att praktik kanske är av högre värde än teori hoppas jag kunna tydliggöra tankar om vävning i både vävd och skriven form som kan vara till användning för andra. Just nu är jag intresserad av att förstå hur en feministisk-praktisk kunskap skulle kunna fungera.

Vad hoppas du att du kan lyfta för frågor med ditt forskningsprojekt?

Det finns ett romantiserande för-

knippat med textil och textilkonstnären som jag tror påverkar vilken plats den får inom konsten. Det finns många fördomar om konsthantverk och om textilkonst. Det är svårt att reda ut komplexiteten kring textil, hushållsarbete, kvinnors arbete med nödvändiga textilier, textil som en avkopplande fritidssyssla liksom den textila konstens relation till kapitalismen och den globala textilindustrin. En förhoppning är ju såklart att mitt arbete ska bidra till förståelse för vad vävning kan vara för oss som lever nu.

Var tror du projektet kommer att sluta någonstans?

Jag förväntas vara klar med allt 2021. Det kommer att bli ett mayhem av ryor! Och antagligen en bok.

Nora Hagdahl

NEW YORK NEW YORK,

Det var länge sedan New York var världens enda konstcentrum, men det är fortfarande drömstaden nummer ett för många svenska konstnärer. Ida Therén har träffat tre som tagit sig in på stadens myllrande konstscen, för en begränsad tid eller kanske för alltid.

TEXT: IDA THERÉN
FOTO: MARTIN ADOLFSSON

Att bo i New York
har varit Marie
Karlbergs bästa
konstutbildning.

MARIE KARLBERG

New Yorks konstliv blev hennes skola.

–Min konstnärliga process kan vara svår att definiera. Det är performance, men också akvareller, skulptur, installationer, ljud, video. Men allt jag gör har sin grund i performance, säger Marie Karlberg.

Vi träffas i hennes lägenhet i Carroll Gardens i Brooklyn. Marie Karlberg har varit i New York i sju år. Vid sidan av det egna konstnärskapet arbetar hon på det konstnärsdrivna galleriet Reena Spaulings gallery.

Marie Karlberg kommer från Sollentuna, där hon växte upp främst med sin mamma som är född i Irak. Hemma käkade de arabisk mat och såg filmer från en annan kultur, och umgicks med släkten där de flesta bor i Tensta. Hon tror att det är en av anledningarna till att hon hade så lätt för att lämna Sverige. För att hon aldrig känt sig helt svensk.

Hon har aldrig gått på konstskola. Istället började konstnärskapet i Paris, där hon gjorde en utbytesperiod och arbetade med ett modedesign-kollektiv. Hon blev ombedd att skapa ett performance i samband med en modevisning. ”Du fixar det, gå upp på scen och bara gör någonting”, sa hennes chef. Hon hade aldrig gjort något liknande, men bestämde sig för att testa. Sedan var hon fast. Känslan av att stå där, att få uttrycka sig, var beroendeframkallande.

–Jag hade inte särskilt mycket kunskap om vad konst var, berättar Marie Karlberg.

Hon kände till vad målningar och skulpturer var, men hade ingen aning om på vilket vis performance och videokonst existerade. Men hon ångrar inte att hon inte gått en mer traditionell väg in i konsten.

–Den vägen kan också innebära begränsningar. Till exempel märker jag med människor som har gått konstskola, att de kan komma till New York men de behöver en studio, de behöver fortsätta en slags arbetsverksamhet som de har lärt sig.

Jag är inte van vid den sortens struktur. Jag har gjort konst lite överallt, ett av mina performance *Woman for Sale* kom till under promenader över Williamsburgbron.

Hennes ”skola” har sett annorlunda ut än för de flesta verksamma konstnärer. Hon har kommit i kontakt med många konstnärer genom galleriet där hon arbetar, och lärt sig av deras process. Hon är också i konstant dialog med andra New York-konstnärer som arbetar med liknande saker. De träffas regelbundet och pratar och inspirerar varandra.

En liknande grupp likasinnade konstnärer har hon också hittat i Berlin. Det finns några få i Stockholm, men inte tillräckligt många för att samma dynamiska utbyte ska uppstå, upplever hon. Det gör det svårt att tänka sig att flytta tillbaka till Sverige.

–Konstscenen i Sverige är mer begränsad. Personligen känner jag att det är svårt att passa in, speciellt eftersom jag inte har gått konstskola i Sverige.

I New York upplever hon att hon har hittat sitt konstnärliga sammanhang i ett mer socialt utbyte. Men samtidigt påpekar hon att New York inte är något konstnärligt paradiset.

–Mycket handlar om pengar, det är höga hyror och det kan vara svårt att få saker gjorda eftersom varje dag är en galen ”hustle”.

Marie Karlberg har arbetat förhållandevis lite i Sverige. Men två veckor efter vårt möte i New York ses vi igen, på konstmässan Market i Stockholm. Hon har blivit ombedd att medverka i ett program curerat av Index (the Swedish contemporary art foundation). När jag kommer till Marie Karlbergs bås är hon och galleristen glada. Chefen för Moderna Museet, Daniel Birnbaum, har just kommit förbi och köpt ett verk till museets permanenta samling. Kanske kommer vi se mer av Marie Karlberg framöver, även i Sverige? ●

”Det kan vara svårt att få saker gjorda eftersom varje dag är en galen ”bustle”. Marie Karlberg.

ALEXANDER KLINGSPOR

Finanskrisen fick hela karriären att svaja.

–Jag gick runt till olika gallerier och tjtade, och till slut sa en gallerist ja. Så gick det från noll till hundra.

Så lyder kortversionen av den ganska otroliga berättelsen om när den unga svenska konstnären Alexander Klingspor fick en fot in på New Yorks konstscen. Det i sin tur ledde till många konstnärers dröm: ett amerikanskt genombrott. Året var 2002, och bara året därpå visades hans verk på konstmässan i Miami, och alla målningarna såldes, till högre pris än utlovat. Den första köparen var skådespelaren Whoopi Goldberg.

Jag träffar Alexander Klingspor i hans ateljé nära Union Square, på Manhattan. Hans enorma multfigurativa oljetavlor står staplade lager på lager längs väggarna. Det är helt knäpptyst i rummet, en oas mitt i kaoset utanför. I ett hörn står en porrig röd sammetssoffa, där hans modeller brukar posera. Ofta arbetar han med dansare från burleskvärlden, både på grund av deras fysiska styrka, men också för deras klädstil som passar väl in i hans måleriskt klassiskt tillbakablickande stil. Där lyfter han gärna frågor som berör vår tid: som gränslöst frosseri och nihilism.

Klingspor har ingen traditionell konstutbildning. Istället ringde han på sitt spontant målmedvetna vis som artonåring upp konstnärer och bad att få studera med dem. Först i Sverige, sedan i USA. Han var assistent hos konstnärer som drev akademier och workshops, och fick gå utbildningarna indirekt.

–Jag skraddarsydde min egen utbildning, på det sättet, berättar han.

Alexander Klingspor är relativt okänd i Sverige. I alla fall än så länge. I mars nästa år har han en stor utställning på hela Waldermarsudde i Stockholm. I USA är han däremot sedan länge välkänd, och hans konst säljer bra. Efter genombrottet följde fem år av väldigt bra samarbete med New York-galleriet. Sedan kom finanskrisen. Det var precis när han hade flyttat till New York mer permanent, 2008. Där någonstans föll allting, berättar han. Ändå valde han att stanna kvar i New

York, trots att det var flera ”svajiga år”. Och han konstaterar att livskvalitén är sämre än i Sverige. En viktig anledning att han ändå stannade, är att han har fler kollegor i New York än i Stockholm. I Stockholm längtade han bort. Han saknade gemenskap bland figurativa målare i Stockholm.

–Jag lämnade en stad som viskade – och kom till New York, där hela staden skriker ”se på mig”. Då måste man fundera på vad man tittar på.

Sedan gillar han också hur han tvingas att utvecklas, ständigt.

–Man behöver aldrig göra sig mindre än man är här. Snarare tvärt om; man utmanas hela tiden att göra mer. I Sverige upplever jag att jag ständigt frågar mig själv om jag vågar säga något, göra något.

Här har Alexander Klingspor tillgång till en lugn plats: ateljén där han målar åtta timmar om dagen. Men också till allt utanför. Det finns så många möjligheter, med intressanta människor att träffa, konstaterar han. Bland annat har han arbetat med Salman Rushdie.

–I New York finns möjlighet att träffa all sorts expertis, inom vilket område som helst.

Han är medveten om att stressen finns överallt omkring honom. Folk har ständigt adrenalinpåslag. Samtidigt hör han aldrig talas om att människor blir utbrända i New York.

–Jag tror inte det förekommer på samma sätt som i Sverige. Kanske har det att göra med att det inte är lika mörkt som i Sverige. Folk hinner liksom inte.

Är det viktigt för dig att vara svensk?

–Nej. Men jag blir svensk i New York. Jag är inte så svensk i Sverige, känns det som.

–Man inser när man är här, att man har svenska värderingar. Så får man nya värderingar, saker och ting skalas av. Man behåller det som känns värt att behålla.

Har det påverkat din konst att du har bott här?

–Jag tar inte så mycket för givet. Jag har ett väldigt öppet sinne för vad folk har för livssyn eller preferenser. Man ser att det mänskliga registret är brett, att folk har olika liv. Och blir accepterande. ●

Alexander Klingspor i sin ateljé på Manhattan.

”Man behöver aldrig göra sig mindre än man är här. Man utmanas hela tiden att göra mer.”

Alexander Klingspor.

JONAS NOBEL

Saknar den svenska kulturgemenskapen

–Den här platsen är essensen av vad vi gör som människor, när vi är fria att göra som vi vill.

Jonas Nobel och jag befinner oss på the Metropolitan Museum of Art, som han kallar ”en katedral”. Jag har bett Jonas Nobel att välja en plats som betyder mycket för honom inför vårt möte. Han är en Stockholmsbaserad bildkonstnär, men i New York på ett stipendieår. Jonas Nobel har sedan år 2000 arbetat med design- och arkitekturkollektivet Uglycute. De har arbetat mycket med utställningsarkitektur, på ett undersökande sätt. En central fråga har varit vilken betydelse det har hur konst presenteras och vad smak är. Enorma utställningslokaler som Metropolitan är fulla av detaljer som jag inte ser, men som Jonas Nobel pekar ut under besöket. Som specifika användningar av fönster, eller trapppräcken.

Han berättar att han verkligen insett att han är europé när han är i New York. Bland annat menar han att det finns en annan generositet i Sverige. Hemma är det färre som sysslar med konst, så man håller ihop på ett annat sätt.

–Det finns en djup förståelse för kollektivets betydelse i Sverige. Jag tycker faktiskt det. Som är helt frånvarande här, är min begränsade erfarenhet. I New York finns ingen idé om att man är i kulturfären tillsammans.

Han ger exemplet med museerna som främst finansieras genom privata donationer och inte som i Sverige genom skattemedel.

–Man går in i varje rum och inser att varje grej är skänkt av en rik person. Det gör att det är den blicken som präglar vad som visas.

Det är ett annat sätt att organisera saker, än vad vi är vana vid i Sverige, konstaterar han.

–MoMa och Metropolitan är verkligen gigantindustrier som gör att de får enorma budgetar. Som gör att de kan göra fantastiska utställningar.

Jonas Nobel är i New York på ett av Iaspis arbetsvistelsestipendier. Utöver en ateljé får han också

Jonas Nobel på the Metropolitan Museum of Art.

FOTO: IDA THERÉN

en möblerad bostad och stipendium som ska täcka uppehälle. Han säger att han inte i stan för att ställa ut och nätverka, utan mer för egen utveckling.

Månaderna i New York har han ägnat framför allt åt att titta på konst. Både på grund av det enorma utbudet och de tidsmässiga möjligheterna, tack vare stipendiet, att titta fokuserat. Men samtidigt har den egna verksamheten fått en boost, berättar han. En av de viktigaste fördelarna under tiden i New York har – ironiskt nog, i en så trångbodd stad – varit möjligheten att ha en egen ateljé.

–Det är först här som jag verkligen upptäcker vilket behov jag har av ett eget rum för att kunna skapa.

Det är insikten han hoppas ta med sig hem till Stockholm. ●

”Det är först här som jag verkligen upptäcker vilket behov jag har av ett eget rum för att kunna skapa.” Jonas Nobel.

Juridisk hjälp, billig försäkring, kompetensutveckling och goda affärsråd har jag fått under mina 17 år som medlem...

David Taylor

Bli medlem i Konstnärernas Riksorganisation

På köpet får du KONSTNÄREN, Sveriges enda tidning om bild- och formkonstnärerna och konstens villkor, rabatterat konstnärsmaterial, konstnärsförsäkring, kurser och en massa andra medlemsförmåner.

Studenter betalar en sjättedel av medlemsavgiften!*

*Heltidsstuderande på Konsthögskola 335:-/år

Jag sparade in 20.000 kr på ett enda samtal till Konstnärernas Riksförbunds jurist i samband med ett gestaltungsuppdrag. Jag fick hjälp med argumentation och förslag på ändringar i kontraktet – och fick därför till en bättre uppgörelse.

Alexandra Hedberg

kro.se/bli-medlem

”Konstvärlden förstod inte hur djupt nere i skiten vi var”

När chocken har lagt sig efter amerikanska presidentvalet är det konstvärldens uppgift att hjälpa till att avkoda Trumps populistiska bildspråk, säger **Michelle Kuo**, chefredaktör för världens mest inflytelserika konsttidning, Artforum.

Vad skulle du säga präglar den globala konstscenen idag?
– En stor strömning handlar om hur vi använder ny teknik, nya media och nya kanaler. Tekniken förändras allt snabbare, vilket påverkar hur både konstnärer och publik arbetar med och hanterar förändringarna.
En annan strömning rör medvetenheten kring globala politiska frågor och kommunikation mellan olika kulturer; huruvida en konstpublik till exempel kan förstå konst som producerats någon annanstans. Jag tror att många konstnärer brottas med frågan om hur konsten kan översättas från en kultur till en annan, samt vilka insikter och missförstånd som kommer ur den processen och de kan vara både produktiva och intressanta.

Har den amerikanska konstscenen förändrats sedan valet i november?
Ja. Jag tycker att det finns mycket mer oro och starkare känslor av press och osäkerhet. I vårt decembernummer, som gick till tryck innan valresultaten kom, gjorde vi en serie essäer som vi kallade ”A year in shock”. De berörde både Brexit och förvåningen över Trumps kandidatur. Vi visste inte då att han skulle bli president, så det blev en extremt olycklig förutsägelse kan man säga... Jag tror i och för sig att konstnärer har brottats med de här frågeställningarna ett bra tag, men det avslöjade hur djupa de historiska ekonomiska klassklyftorna faktiskt är. Jag tror inte att konstvärlden hade förstätt hur djupt nere i skiten vi var.
Jag var på Art Basel Miami i december

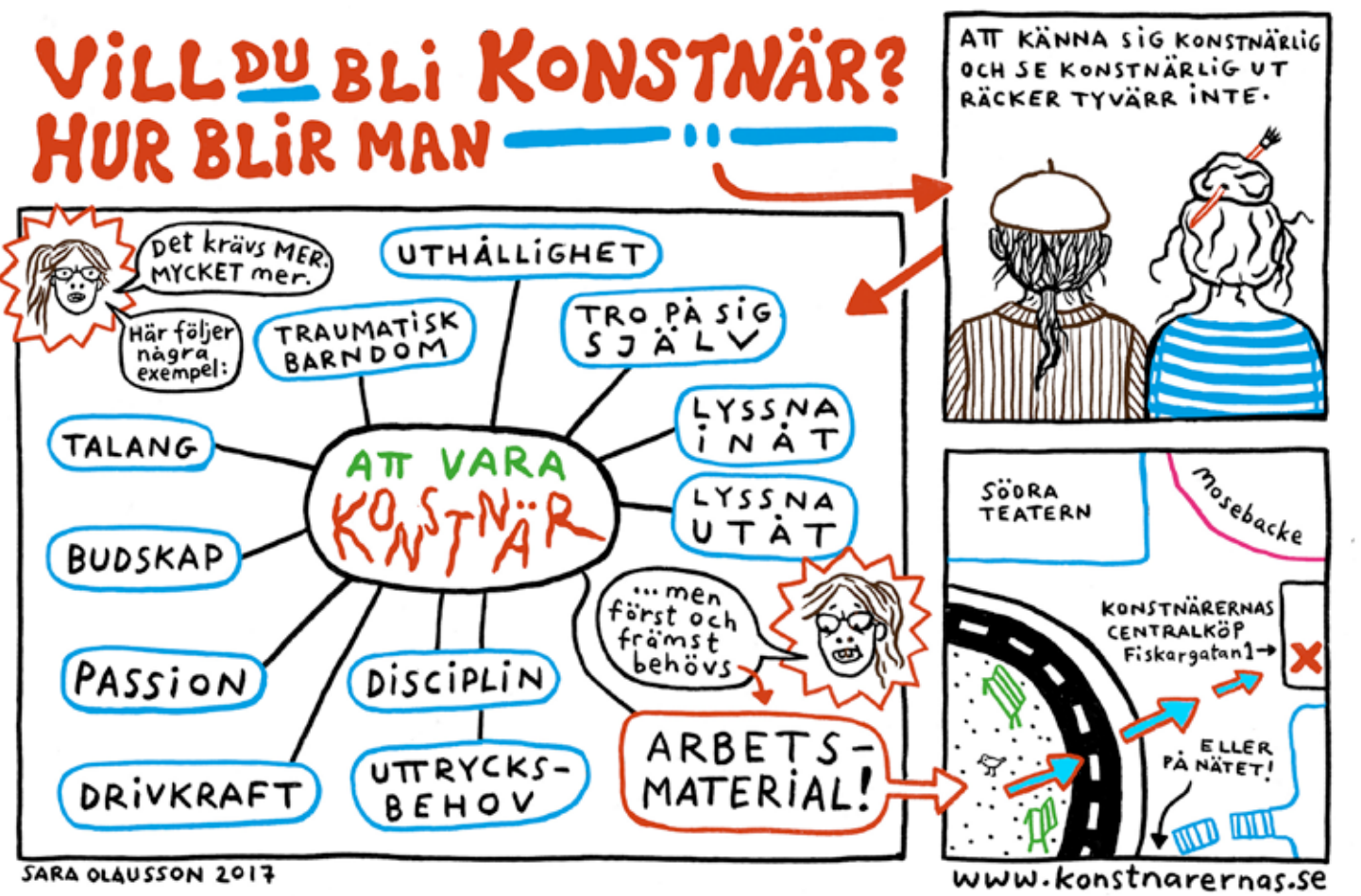
och fick känslan av att de flesta befann sig i apatiskt chock-tillstånd.
Under en paneldebatt på Art Basel Miami sa moderatorn något i stil med ”att prata om konst känns onekligen inte som det viktigaste just nu...”. Vilken roll anser du att konst har i tider av stor politisk/ekonomisk osäkerhet och turbulens?
Jag tror att det är viktigt att inse att konst inte kan göra allt. Vill du bli politisk aktivist eller hjälpa en kongressledamot att vinna ett val ska du fokusera på det. Men en sak som jag tror har enormt globalt inflytande är frågan om bilden och tolkningen av den. Populismen och nationalismens framväxt är helt beroende av användandet av stereotyper och bildspråk och att skapa en ”feeder”, som

Trump, som kan mata en specifik publik. Det är något som konstnärer och konstkritiker har arbetat massor med, det är vårt expertområde och det är vårt ansvar att använda oss av vår kapacitet för att avkoda bilder och kritisera användandet av visuella maktmedel. Där tror jag verkligen att vi kan göra skillnad.
Har du som chefredaktör för världens mest inflytelserika konsttidning ett ansvar att ta upp sådana frågor?
–Absolut! Och det gör vi, det är vårt

Michelle Kuo är chefredaktör för Artforum sedan 2010.

fokus. I princip i varje nummer under de senaste femton åren har vi lagt stort engagemang på att belysa relationen mellan konst och maktinstitutioner. I det senaste numret som kom ut i somras hade vi tema ”vardagens politik”, där konstnärer och kritiker fick adressera mondäna frågor som klädsel, nattliv, visuell kultur och försöka avkoda hur politik påverkar vardagen och hur vi alla kan påverka politiken.
Karolina Modig

Hur internationell är svensk konst?

TEXT SOFIA CURMAN
ILLUSTRATION EMMA HANQUIST

På bara ett par decennier har den svenska konstscenen gått från att vara isolerad till en självklar del av en global konstvärld. KONSTNÄREN har pratat med dem som ägnat sina karriärer åt att internationalisera svensk konst.

Maria Lind, chef för Tensta konsthall utanför Stockholm, hinner ses på en kaffe innan hon ska ta sig till Arlanda. Hon ska på vernissage i Berlin ikväll, öppningen av en utställning med en konstnär som Tensta konsthall ska samarbeta med nästa år. Rullväskan ställer hon snabbt undan på kontoret.

– Svenskt konstliv är ganska internationellt, skulle jag vilja säga. Och på olika sätt. Många konstinstitutioner har kontakter och samarbeten utanför landet. Det gäller inte bara de stora elefanterna, utan också mindre organisationer som kommunala konsthallar, exempelvis Lunds konsthall eller Röda Sten i Göteborg, och det sker på en hög nivå. Det är stor skillnad mot hur det var för 20-25 år sedan. En hel del konstnärer, curatorer och andra studerar och arbetar sedan utomlands kortare eller längre perioder, och de utländska kommer hit.

Hon berättar att Tensta konsthall just inlett ett samarbete med Stockholms universitets två curatorsutbildningar: en kurs som tar sin utgångspunkt i en kommande utställning med

konstnären Måns Wrangle.

– Måns har varit verksam sedan början av 1980-talet och pekade ut hur isolerat det svenska konstlivet var då. Det fanns några få individer som hade studerat utomlands, kanske ställt ut några gånger i internationella sammanhang, men ingen fram- och tillbakarörelse på ett regelbundet sätt. Det började så vitt jag kan se på 90-talet och sedan har det bara ökat.

Maria Lind har själv verkat internationellt sedan studietiden. Hon har haft jobb både i Tyskland och USA, bjudits in att curera biennaler i länder över hela världen, introducerat en lång rad utländska konstnärskap i Sverige – flera som blivit världsberömda – och tagit med sig många svenska konstnärer på sina utställningar utomlands. Själv säger hon att det internationella perspektivet inte varit en uttänkt plan.

– Att arbeta internationellt är för mig ingen vald inriktning, det är en del av mitt dna. Jag söker spännande konstnärskap och konstprojekt, det som jag tycker är mest angeläget idag, och jag gör det var jag än befinner mig. Sverige är ett litet land, så det är inte så konstigt om jag måste titta bortom landets gränser för att hitta det som är mest relevant idag. Jag har förmånen att kunna resa väldigt mycket, inte för att Tensta ►

- konsthall har någon resebudget, utan för att jag blir inbjuden att föreläsa eller göra andra saker, och då passar jag alltid på att fylla på den databanken, säger hon.

Daniel Birnbaum, chef för Moderna Museet i Stockholm och med en i högsta grad internationell karriär bakom sig med bland annat curatorskapet för Venedigbiennalen och rektor för Tysklands mest kända konstskola Städelschule i Tyskland, håller med om att det skedde något på 90-talet, men att Stockholms konstscen var ganska internationell dessförinnan också, åtminstone på ett plan.

– På 60-talet kunde man se och köpa konst av den tidens mest betydelsefulla konstnärer på gallerier i Stockholm – en Picasso, en Cy Twombly. Motsvarande idag skulle kanske vara Cindy Sherman eller Wolfgang Tillmanns – det är ju inga gallerier här som har dem. Å andra sidan var det fram till slutet av 80-talet fullt möjligt att som svensk konstnär ha en lokal karriär, helt begränsad till Stockholm, att enbart ställa ut på sitt galleri här, sälja bra, bli hyllad i pressen och ja, bli kändis i Stockholm. Så konstlivet har förändrats åt alla håll. Det har blivit både större och mindre, både mer globalt och lokalt.

På 90-talet, menar Daniel Birnbaum, skedde många saker på en gång som internationaliserade konstvärlden, och inte bara i Sverige.

–Konstlivet blev mer globalt, det startades nya konstbiennaler på platser långt bortom det vi kall-

ar västvärlden, och uppfattningen om vilka platser som var konstens centrum började luckras upp. Det har också fullkomligt normaliserats att som ung svensk konstnär försöka ställa ut utomlands, det var en jättestor sak för tidigare generationer.

En viktig faktor för stegen mot en internationalisering av svensk konst på 90-talet var bildandet av det statliga utbytesprogrammet Iaspis (International Artists Studio Program in Sweden) 1996, som både Maria Lind och Daniel Birnbaum har varit chefer för. Iaspis kom till för att skapa mer dialog mellan svenska och utländska konstnärer, och öka svensk närvaro internationellt, genom att ge medel till svenska konstnärer som ville nå ut med sin konst och bjuda in utländska konstnärer till ateljévistelser i Sverige. I Iaspis gästateljéer har världsstjärnor som Mona Hatoum, Martha Rosler och Phil Collins lärt känna Stockholms konstliv och med en rad residenssamarbeten runt om i världen har hundratals svenska konstnärer fått möjlighet att både tanka inspiration och vidga sin arbetsmarknad. På 90- och 00-talen var programmet känt för sin experimentlusta, sina seminarier med konstteorins mest eminenta gäster, och sina bra fester. Idag är Iaspis, som är en del av Konstnärnsnämnden, i hög grad byråkratiserat, men konstnärerna som gästar ateljéerna i Stockholm, Göteborg, Malmö

FOTO: PATRICK MILLER

”Det har också fullkomligt normaliserats att som ung svensk konstnär försöka ställa ut utomlands, det var en jättestor sak för tidigare generationer.”

Daniel Birnbaum, överintendent Moderna Museet

och Umeå håller fortfarande en uppseendeväckande kvalitet och utlandsstipendierna för svenska konstnärer är attraktiva.

–Iaspis kom till för att svenskt konstliv då var i behov av fler internationella kontakter. Jag skulle vilja påstå att programmet har betytt väldigt mycket för konstlivets internationalisering. Idag är programmets roll lite annorlunda eftersom vi nu har ett mer internationellt konstliv och lever i en mer global värld, säger Johan Pousette, chef för Iaspis sedan 2014.

I en mer global värld – med utvecklingen av internet och snabba, billiga kommunikationsvägar – kan konstnärer ha en strålande internationell karriär och samtidigt bo och verka i sitt eget hörn av världen. Det är inte längre bara i New York, London eller Paris den viktigaste konsten kommer till och visas; det finns hundratals andra viktiga platser för konst, över hela världen. Är Sverige en sådan plats? Johan Pousette menar att han ser en utveckling med ett allt större intresse hos internationella konstnärer att komma hit, och också stanna här.

–I den turbulenta tid vi lever i ser många internationella konstnärer Sverige som en intressant plats att vara på, därför att i internationell jämförelse finns det förutsättningar att verka som konstnär här. Påfallande många konstnärer som kommit under mina tre år som chef har sökt möjligheter att återvända hit eller helt enkelt stanna i Sverige. Man söker aktivt professurer och forskningsprojekt, man träffar sin kärlek här. En del av de konstnärer som söker sig hit har ju en situation som inte bara handlar om ekonomiska förutsättningar utan också om sådana saker som begränsad yttrandefrihet och förtryck i hemlandet. På längre sikt är den här ”importen” av konstnärer oerhört betydelsefull för den svenska konstscenen, eftersom den viktigaste drivkraften för konstnärlig utveckling i Sverige alltid har varit influenser utifrån.

De senaste åren har Iaspis aktivt arbetat med att bredda sitt geografiska verksamhetsområde, och bjudit in konstnärer från bland annat Iran, Indonesien, Bangladesh och Etiopien. Tidigare samma dag har personalen på Iaspis vinkat av en gästkonstnär från Palestina. Man har nya residenssamarbeten i Indien, Serbien och Sydafrika, dit svenska konstnärer kan ansöka om ateljé.

–Det är en medveten satsning att bredda spektrumet. Vi har kvar residens i London, Berlin och

ILLUSTRATION:EMMA HANQUIST

New York, och det är klart att det finns arbetsmöjligheter där som fortfarande är väldigt viktiga, men det finns absolut anledning att se utanför konstens traditionella centrum när man som konstnär vill bredda sin arbetsmarknad.

Den kommersiella delen av konstbranschen, gallerisektorn, har helt klart haft en aktiv roll för internationaliseringen av svensk konst. Galleristen Magnus Karlsson har medverkat på stora internationella konstmässor i 20 år, en väsentlig del av hans kunder är utländska, och han har bidragit till internationella genombrott för konstnärer som Karin Mamma Andersson, Jockum Nordström, Jens Fänge och Klara Kristalova. För att ett litet svenskt galleri ska lyckas på en internationell arena krävs samarbetspartners – utländska gallerier att dela sina konstnärer med – som jobbar för samma konstnärer fast på en annan marknad.

–Jag har alltid trott på det här ”gallerisättet” att jobba internationellt, snarare än till exempel biennaler, eller statligt stödda exportsatsningar på svensk konst. Därför att i en internationell galleripartner har man någon som långsiktigt arbetar för konstnären, som håller den aktuell och lyfter den i olika sammanhang, medan en utställning på en institution oftast får tillfällig uppmärksamhet som sedan försvinner, och ingen finns kvar som följer upp konstnären.

Han menar att för unga svenska konstnärer idag är en internationell karriär ett självklart mål, och helt andra krav ställs på gallerister nu än för ett par decennier sedan.

IASPIS ATELJÉER I VÄRLDEN

Iaspis har utlandsresidens i London, Berlin, New York, Tokyo, Mexico City, Beijing, Jingdezhen, Bangalore, Belgrad, Johannesburg och Kapstaden.

I Sverige finns 9 ateljéer i Stockholm. Iaspis har även ateljéer i Umeå, Göteborg och Malmö i samarbete med lokala institutioner på respektive plats.

FOTO: PRIVAT

”Det skulle kunna finnas en tydligare och ambitiösare strategi från den svenska statens sida för vad som skulle kunna vara bra för svensk konstbranch.”

Magnus Karlsson, gallerist.

- Idag skaffar man inte ett galleri bara för att man vill ställa ut i Stockholm då och då, utan man vill ha internationell representation. Det är inte bara av godo. Många blir besvikna när det internationella genombrottet uteblir, och en del får uppmärksamhet som de inte kan leva upp till, en raketkarriär som snabbt faller tillbaka.

Att medverka på de största mässorna, säg Frieze i New York, kostar ett galleri som Magnus Karlsson upp emot en halv miljon kronor, och de ekonomiska riskerna att medverka är förstås stora. De kommersiella aktörerna har helt klart satsat hårt på att få ut svensk konst i världen, och galleriförbundet har i perioder jobbat för att regeringen ska lyfta samtidskonsten som nästa kulturexport, så som man gjort med musik, design och mode. Sedan 2016 kan privatgallerister ansöka om ett ganska blygsamt exportstöd för internationella utställningar, till exempel för transportkostnader, men i övrigt finns inga offentliga medel att söka. Men enligt Magnus Karlsson är det inte ekonomiskt stöd som saknas, utan snarare ett engagemang från politiskt håll.

–Till exempel så är de mottagningar som arrangeras på konsulaten i London eller New York i samband med konstmässorna där, lite genom-

tänkta. Det är upp till oss gallerister att påminna om och övertala dem om att ordna dem. Vi får också se till att bjuda in intressanta gäster. Det skulle kunna finnas en tydligare och ambitiösare strategi från den svenska statens sida för vad som skulle kunna vara bra för svensk konstbranch.

–Jag kan överhuvudtaget sakna en sorts uppskattning kring galleriernas roll; att man legitimerar och talar om att det gallerier gör på en internationell arena har otroligt stor betydelse för svensk konst. Det ger lite eko tillbaka i Sverige om en svensk konstnär gör en solopresentation på en stor internationell mässa, det bevakas inte, även om det ofta är där de stora genombrotten sker. Vi får inte heller läsa en recension eller artikel i svenska medier om en konstnärs separatutställning på ett privat galleri utomlands. Det är som om den kommersiella aspekten diskvalificerar händelsen, även om pengarna i konstvärlden självklart även finns på alla biennaler och museiutställningar.

”Internationell” kan förstås betyda en mängd olika saker, och de senaste åren har själva begreppet föranlett ibland hetska debatter i konstvärlden. I debatter kring Kungl. Konsthögskolans inriktning vintern 2015-16 användes begreppet som slagträ. Maria Lind på Tensta konsthall säger att hon ser en motsägelsefull utveckling:

–Parallellt med utvecklingen mot ett mer internationaliserat konstliv har jag också upplevt en ökad provinsialism, ett fokus på ”det egna”, på ett väldigt gammalmodigt sätt. Jag tänker främst på Konstakademiens utspel i början av förra året i förhållande till Kungl. Konsthögskolans före detta amerikanska rektor Marta Kuzma och hennes ambitioner att internationalisera skolan. Men jag tänker också på hur många konstinstitutioner i landet fått svårigheter för att de förväntas jobba med det lokala på ett provinsialt sätt, och där det som inte är lokalt lätt misstänkliggörs.

På statliga Moderna Museet säger Daniel Birnbaum att han inte känt av den provinsialism som Maria Lind talar om, däremot har man insett att man släpar efter när det gäller att vara det internationella konstmuseum man alltid haft ambitionen att vara. Museet öppnade i slutet av 50-talet med utställningar av Picasso och Corbusier och har sedan byggt upp en samling som är näst intill en parodi på den

”Många konstinstitutioner i landet har fått svårigheter för att de förväntas jobba med det lokala på ett provinsialt sätt.”

Maria Lind, Tensta konsthall

västerländska modernismens kanon, med bland annat kanske den finaste amerikanska samlingen utanför USA. Idag, säger Daniel Birnbaum, handlar det internationella i samtidskonsten mycket mer om att bära flera världar inom sig, om dubbla ursprung. De senaste åren har man i seminarier och separatutställningar börjat utforska vad internationell i vår tid kan betyda, med presentationer av konstnärer som Tala Madani, Gabriel Orozco, George Adéagbo, Loulou Cherinet –med rötter i Iran, Mexiko, Benin och Etiopien men delvis uppvuxna och nu verksamma i Europa och Nordamerika och i högsta grad del av den globala konstscenen.

–Det typiska för de här konstnärerna är inte att de är främmande fåglar, utan att de inte är det, att de har flera identiteter i sig, säger Daniel Birnbaum.

För att på allvar vara en del av samtiden menar Daniel Birnbaum att det inte räcker med ett nytt

perspektiv på det internationella i programverksamheten, utan att det också syns i det som är museets själva ryggrad: samlingen. I slutet av sommaren skrev han tillsammans med vice museichef Ann-Sofie Noring, i en debattartikel i DN, att man har äskat tio miljoner av kulturdepartementet för inköp av internationell samtidskonst inom ramen för en satsning som man kallar En större värld.

–Då och då måste museet ta ett kliv vad gäller samlingen, som vi kanske inte klarar själva. Nu ser vi att det finns en eftersläpning på kanske 30 år i vår samling, och nu vill vi komma ikapp. Det är så uppenbart att det som uppfattas som viktig konst om du läser Artforum eller Frieze, eller reser till Venedigbiennalen eller Sao Paulo-biennalen, det syns inte i vår samling. Vi bör till exempel ha betydelsefulla verk av Rirkrit Tiravanija och Gabriel Orozco, det har vi inte idag. ▶

HIT VILL KONSTNÄRER HELST ÅKA

TIO I TOPP NÄR KONSTNÄRER SÖKTE RESEBIDRAG 2013-2016

Land	Sökande	Beviljade
1. USA	430	107
2. Tyskland	271	110
3. Japan	246	52
4. Frankrike	185	56
5. Storbritannien	177	60
6. Italien	168	40
7. Norge	124	40
8. Ryssland	120	28
9. Island	98	27
10. Kina	94	29

Källa: Konstnärsnämnden

SVERIGE PÅ KONSTKARTAN

”Precis som när det öppnade ska Moderna Museet ha ett internationellt grundperspektiv – fast i vår tid.”

Daniel Birnbaum

► Pengarna man hoppas få ska matchas med privata donationer, som Daniel Birnbaum redan vet att museet kommer att få. Moderna museet har varit framgångsrikt med att hitta privata pengar för inköp, men för den här satsningen har man svårt att använda befintliga medel.

–Privata donationer är ofta öronmärkta. Som Anna-Stina Malmborgs och Gunnar Höglunds stiftelse – 52 miljoner kronor öronmärkta för konst från Västeuropa och USA. Det är fantastiskt i sig med en sådan donation, men riktigt bra samtidskonst utspelar sig på många platser, och är svårare att överblicka, säger Daniel Birnbaum.

–Det handlar om att komma ikapp det som skett i samtidskonsten de senaste 30 åren, om att museet precis som när det öppnade ska ha ett internationellt grundperspektiv – fast i vår tid.

Sofia Curman

Konstnär sökes till Slussens nya bussterminal

Konstutlysning

SL inbjuder yrkesverksamma konstnärer att anmäla intresse för ett konstnärligt gestaltungsoppdrag i samband med byggnationen av den nya bussterminalen vid Slussen i Stockholm – en av Sveriges viktigaste knutpunkter för kollektivtrafik. Ansök senast den 30 oktober.

Läs mer om utlysningen på sl.se/konstutlysning
Ansök via konstpool.se

Open call

SL is now commissioning art for the new Slussen bus terminal. Artists are invited to submit entries not later than 30th of October. For more information, please visit our website.

DERWENT

DRAWN TO PERFECTION

PROCOLOUR

Strong, Smooth,
Clean Coloured Pencils

Stark kärna med en skarp spets för detaljerad teckning utan att mista färgens intensitet. Mjuk och enkel målning med en konsistens som har vaxets täckkraft men glider som en olja. Unika egenskaper som ger en ren finish varje gång med ett minimum av färgdamm och håller målningen ren och kladdfri.

Finns i 72 intensiva färger.

www.DerwentArt.com

Hitta närmasta inköpsställe i Sverige på tlf. + 46 8 410 00500 service@p-klitgaard.dk

Konstnärer är beroende av influenser och inspiration bortom det välkända. Ateljéstipendier och utställningsinbjudningar från fjärran kan ge ringar på vattnet och vara en skjuts framåt i karriären. Tre konstnärer berättar vad en utlandsvistelse gjorde för dem.

FOTO: KEI MIKAMI

Julia Bondesson

"Japan har gett mig en unik utbildning i träskulptur"

Hur hamnade du i Japan?

Första gången jag var i Japan var på ett fyra månader långt utbyte via Kungl. Konsthögskolan. Jag åkte dit specifikt för en utbildning i träskulptur på universitet i Tsukuba, en av de sista platserna i Japan som erbjuder den typen av traditionell hantverksutbildning. Jag åkte tillbaka till Japan 2013, tillsammans med Alexander Wireen. Vi sökte pengar från Kungl. Konsthögskolan i Stockholm och skapade ett eget månadslångt residency i en lägenhet som vi hyrde i Kyoto. Vi studerade no-teater, karakurinijo, återsåg bekanta och förberedde oss inför vidare studier av traditionell handdockteater i Taiwan.

Vad fick du ut av din vistelse där - på ett karriärmässigt plan?

Japan har gett mig en unik utbildning i träskulptur som hade tagit mig flera år (om någonsin) att tillskansa mig på egen hand. Efter som jag intresserar mig för asiatisk dockteater var det väldigt viktigt att på plats få studera konstformen och mina vistelser där fortsätter att

sprida ringar på vattnet på oanade sätt.

Upplever du att du "fick en fot in" i den lokala konstscenen?

Jag har aldrig riktigt verkat på den professionella konstscenen under mina vistelser i Japan utan haft mer anonyma roller. Första gången jag var där hann jag knyta kontakter, bland annat med andra studenter på skolan, och även om det är slumrande relationer finns de kvar. Japans konstliv präglas av hård konkurrens och det krävs extremt hårt jobb både att göra konst och finansiera sin verksamhet - ofta betalar konstnärer också avgifter för att få ställa ut, så jag beundrar dem av mina jämnåriga skolkamrater som fortfarande arbetar med konst. Och trots tuffa förhållanden så är jag fortfarande väldigt nyfiken på landets kultur och kommer söka mig tillbaka dit framöver för kortare nedslag. ●

Julia Bondesson är konstnär. Hon bor och verkar i Killeberg.

FOTO: LYDIA LEE

Andreas Gedin

"Jag sökte nya erfarenheter bortom det för mig vanliga konstlivet"

Hur hamnade du i Kina?

Jag reste till Beijing våren 2016 med ett ateljéstipendium från IASPIS på Institute for Provocation (IFP) som då drevs av ett svenskt-kinesiskt par. Vi, tre europeiska konstnärer, bodde och arbetade i ett av de gamla kvarteren inne i stan, i hutongerna i Dongcheng. Jag ansökte om att åka till Beijing eftersom perioden, tre månader, passade mig och jag sökte nya erfarenheter bortom det för mig vanliga konstlivet. Men jag betraktade det inte alls som ett karriärsteg.

Vad fick du ut av din vistelse där - på ett karriärmässigt plan?

Det var underbart att få arbeta koncentrerat och ostört och upplevelserna av hutongerna, ett komplext Beijing och Kina i intensiv omvandling, var mycket givande. Vi, kollegor och nya vänner, analyserade politik och kulturella skillnader oavbrutet. Men det enormt omfattande konstlivet där lever sitt eget liv och har inget som helst behov av några västerländska konstnärer på snabbvisit. Till det hör att mycket få kineser talar engelska, också inom kulturlivet, så man är främst hänvisad till ex-pats. Däremot var den relativt korta vistelsen konstnärligt fruktbar då jag, under endast tre månader, producerade ett antal nya verk till en utställning på IFP och jag anordnade också olika konsthändelser som miniseminarier och mottagningar. Ett av konstverken ledde vidare till ett projektstipendium från Bildkonstnärnsfonden och jag var tillbaka i Beijing en vecka i maj i år för att arbeta med det. ●

"Beijings omfattande konstliv har inget som helst behov av västerländska konstnärer på snabbvisit."

Andreas Gedin är konstnär och författare från Stockholm.

FOTO: ROBERT BRËCEVIĆ

Geska Brëcević

"Oaxaca i Mexiko har blivit vårt andra hem, en plats som är ständigt närvarande i våra liv och i vårt skapande."

Hur hamnade du i Mexiko?

Jag var inbjuden tillsammans med min partner, som utgör andra halvan av Performing Pictures, att delta i en gruppställning på Planétario Alfa i Monterrey 2006. Utställningen ledde till ett beställningsuppdrag för Papalote Museo del Niño. I samband med denna utställning sökte vi pengar från Svenska institutet för att göra en rundresa i Mexiko och undersöka hur mediakonst och hantverk kan samspela. Under denna resa besökte vi bland annat Oaxaca och knöt kontakter med en grupp hantverkare i byn Santa Ana, som är specialiserade på att restaurera barock kyrkokonst.

Vad fick du ut av din vistelse där - på ett karriärmässigt plan?

Vår initiala resa har lett en till rad

samarbeten med hantverkskollektivet i Santa Ana och varit grunden för ett två-årigt EU-projekt med sju internationella samarbetspartners, flera workshops, föreläsningar, två permanenta offentliga gestaltningar, tjugotoalet verk, en långfilm, en bok, ett kapitel i en antologi, tre forskningsartiklar och tre separatutställningar.

Upplevde du att du "fick en fot in" i den lokala konstscenen?

Vi har haft förmånen att under lång tid bygga relationer med människor, kultur och historia på ett ovärderligt sätt. Vi har knutit många kontakter och Oaxaca har blivit vårt andra hem, en plats som är ständigt närvarande i våra liv och vårt skapande. Vår relation med Mexiko är definitivt inte över. När nästa resa sker vet vi inte än, men något materialiserar sig säkerligen framöver. ●

Geska Brëcević är konstnär och bosatt i Stockholm.

Internationellt och ideellt arbete krävs mot förtryck av konstnärer

Regeringen har gett Konstnärsnämnden i uppdrag att motarbeta hot och hat mot konstnärer. Myndigheten kan lära mycket av ideella krafter som verkar internationellt, och av de utsatta konstnärerna själva, säger företrädare för PEN och Unicorn.

2016 visade en rapport från Myndigheten för Kulturanalys att var tredje författare eller konstnär i Sverige någon gång har utsatts för hot, våld, trakasserier, stöld eller skadegörelse. Någon motsvarande internationell statistik finns inte, men det är ett faktum att konstnärer är bland de första att utsättas för hot i stater med bristande demokratiska system.

– Därför har alla organisationer och institutioner i till exempel Sverige en viktig uppgift att fånga upp hitresta konstnärer – inte minst för att stärka dessa organisatoriskt, säger Anna Livion Ingvarsson, generalsekreterare för Svenska PEN. Hon menar att institutionerna har mycket att lära genom att möta konstnärliga utövare med erfarenheter av hot.

– Genom dem får institutioner och organisationer kunskap om villkoren för konstnärer i andra sammanhang och länder. Även migrationsverket kan lära av detta, säger hon och tillägger att asylfrågor dock inte är kulturprofilerade myndigheter eller institutioners an-

svar. Däremot menar hon att dessa har ett ansvar att lära av civilsamhället och de ideella organisationer som kringgärdar de statliga infrastrukturerna.

– Att verka i en ideell förening ger en större frihet att forma allianser, eftersom civilsamhällets organisationer kan se väldigt olika ut. På så vis är det ibland smidigare när det kommer till att gå till handling, säger Livion Ingvarsson. Hon menar att ideella verksamheter av naturen är mindre rigida än institutioner och därför kan växa eller omformas. Samtidigt påminner hon om den osäkerhet som följer på att engagemanget är just ideellt.

– Det är också nödvändigt med övergripande strukturer på kommunal eller statlig nivå, varpå det ideella arbetet kan vila.

PEN International är själv en organisation sprungen ur nittonhundratalets folkrörelse och med bakgrund i de konservativa stegringar som Europa genomgick då – och gör idag igen. Någon motsvarande internationell organisation finns inte för bildkonstnärer,

och de senaste åren har PENs definition av skyddsbehövande författare expanderat i takt med att behoven hos utsatta kulturutövare har uppmärksammat. Ett befintligt sammanhang är fristaden, dit en författare bjuds inom ramen för PENs verksamhet efter en tids förföljelse i hemlandet. Med resurser från lokala institutioner ges denna möjlighet att leva och fortsätta arbeta i trygghet.

I Sverige har det funnits fristäder i snart tio år och sedan 2015 inkluderas även bildkonstnärer i det tvååriga residenset. Fristadsverksamheten finansieras av Kulturrådet, men även Konstnärsnämnden uppmuntrar bildkonstnärer från hotade zoner att besöka Sverige. I somras förtydligades Konstnärsnämndens regeringsuppdrag att mer specifikt finna metoder för att skydda och hjälpa konstnärer under hot. Orsaken är att regeringen vill “öka kunskapen och förståelsen för konstnärers situation samt att samla och sprida information om det stöd som finns för konstnärer vid utsatthet för hot och hat”.

FOTO: EVAMARIE LINDAHL

Unicorn – Artists in Solidarity verkar internationellt för att skydda hotade konstnärer.

– Vårt uppdrag är att utveckla insatser som kan vara till stöd för alla konstnärer som är verksamma i Sverige och som utsätts för något som bryter mot svensk lag, detta oavsett medborgerlig status eller verksamhetsland, säger Rickard Carlsson, kommunikatör på Konstnärsnämnden.

Hur mycket som kommer att utträttas innan uppdragets resultat ska presenteras för regeringen i mars nästa år, kan Rickard Carlsson dock inte säga, men han understryker att tiden är knapp.

– Arbetet med de här frågorna behöver fortsätta i någon form även efter att uppdraget är slutfört och olika aktörer behöver samverka, tillägger han.

Malmönätverket Unicorn – Artists in Solidarity har sedan tre år tillbaka verkat ideellt och utominstitutionellt för att erbjuda trygga rum och givande möten för konstnärer och kulturarbetare vars verksamhet förhindras av förtryckande strukturer. Unicorns verksamhet grundar sig i solidaritet konstnärer emellan och bygger på internationella nätverk. I frågan om

att skydda konstnärer från hot och hat kan man inte vara platsspecifik, menar Anna Wahlstedt, projektledare för residensprogrammet.

– Vår stora tanke är att knyta band mellan flera organisationer och människor i Europa och att skapa ett internationellt motstånd mot det förtryck som drabbar konstnärer och kulturarbetare i många länder.

Anna Wahlstedt understryker, liksom Anna Livion Ingvarsson, att statliga myndigheter inte har samma praktiska erfarenhet av skyddsbehovet som civilsamhället har. Därför hoppas hon att Konstnärsnämnden i sitt nya arbete med att kartlägga metoder för att skydda utsatta konstnärer tar kontakt med mindre verksamheter som Unicorn – Artists in Solidarity, trots att de har svårt att fogas in i de nationella politiska direktivens mallar.

Det behövs ett gemensamt krafttag för att skapa ett allierat motstånd när Europas högervindar blåser, säger Anna Wahlstedt.

Frida Sandström

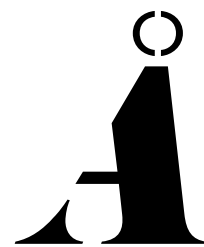
REGERINGSUPPDRAGET: Konstnärsnämndens nya regeringsuppdrag är en del av den större satsningen Till det fria ordets försvar – åtgärder mot utsatthet för hot och hat bland journalister, förtroendevalda och konstnärer. I fokus står yttrandefrihet, trygghet och säkerhet på arbetsplatsen. Konstnärsnämndens uppdrag presenteras den 15 mars 2018.

FRISTADSPROGRAMMET: Till en fristad bjuds en konstnärligt verksam som med anledning av förföljelse i sitt hemland ges möjlighet att leva och fortsätta arbeta i trygghet. Upphållet sker genom ett tvåårigt arbetsresidens, varefter fristadskonstnären ofta väljer att söka fortsatt uppehållstillstånd hos Migrationsverket. Från att endast husera författare inkluderas nu alla kulturverksamma i verksamheten, som initialt drivs av Svenska PEN. Varje svensk kommun som beslutar sig för att bli en fristad får finansiellt stöd från Statens kulturråd.

Alla var där

När den internationella konstmaffian samlas skapas möjligheter till viktiga karriärkliv som knappast ges i något annat sammanhang. Om du är bra på att mingla, vill säga. Karolina Modig åkte till Venedigbiennalen för en fördjupning i nätverkandets konst.

TEXT: KAROLINA MODIG

rets Venedigbiennial har tema "Viva arte viva" – leve konsten! Curatorn, franska Christine Macel – till vardags chefscurator på Centre Pompidou – valde efter förra biennialens politiska fokus att hylla skaparprocessen och hantverket. Det är den 57e biennialen i ordningen, det är min första. Jag anländer till öppningsdag nummer två av tre; under tre dagar kan branschfolk och särskilt inbjudna hänga runt innan kreti och pleti släpps in. I trädgården Giardini, ett av biennialens huvudområden, finns huvudpaviljongen och nationspaviljongerna, vars utställningar inte behöver hålla sig till det övergripande temat. Det märks, för här är det politiskt så det förslår.

De senaste två åren har jag besökt flera konstmässor runt om i världen. Jag har förstått att Venedigbiennialen är något speciellt, och väl på plats står sig de kommersiella mässorna onekligen ganska slätt. Delvis för att den kommersiella aspekten inte är uttalad. Visst försiggår handel även här, men det är inte huvudsyftet. Det är skönt.

Även öppningsdagarna är annorlunda mot mässorna. När en kortare mässa öppnar för allmänheten är köerna milslånga. Det gör öppningsdagarna för bransch, VIP-folk och media lugna i jämförelse. Venedigbiennialen varar ända till november, vilket sprider ut besökarna och istället gör öppningsdagarna till de mest packade.

–Ibland är det bättre för upplevelsen av konsten

att komma utanför öppningsdagarna. Men å andra sidan händer det mer under dem, säger konstnären Mikael Olsson som besöker Venedigbiennialen för sjunde gången.

Mikael Olsson är fotokonstnär, representerad i Sverige av Galerie Nordenhake och aktuell med en liten roll i Ruben Östlunds Guldpalmsbelönade film *The Square*. Han beskriver Venedig som en speciell plats där avsaknaden av bilar, det behagliga klimatet, den goda maten etc. gör att man lever och tänker annorlunda. Här, liksom på alla stora internationella konstevent, lever nätverkandet glada dagar under öppningsdagarna, då "alla" är på plats.

–Man tar en båtut, går fel, frågar efter vägen, hjälper någon – alla är generösa och under öppningsveckan träffar man en massa roliga människor i spontana, ibland smått osannolika möten. Ska man ta in biennialen bör man vara öppen, och det även mot andra besökare. Man tar en lunch och börjar snacka med någon vid bordet bredvid, säger Olsson.

Vid lunchtid på torsdagen (öppningsdag två, när de flesta redan varit här i minst ett dygn) invigs Nordiska paviljongen, curerad av Malmö konsthalls Mats Stjernstedt, utsedd av Moderna Museet. Nordiska paviljongen ligger i Giardini och strax innan det hela drar igång byter jag några ord med Birgitta Rubin, redaktör och kritiker på Dagens Nyheter.

– Jag har besökt Venedigbiennialen närmare tio gånger, den första gången var på nittioalet. Största skillnaden från då är att det nu är svårare att hinna se allt. Förr om åren var mina kritikerkollegor på plats i närmare en vecka och hade flera dagar på sig att skriva. Jag har två, högst tre dagar på plats och bara en skrivdag. Jag kan omöjligt se allt och måste välja hårdare. Under öppningsveckan blir det lätt långa köer och paviljongerna med de längsta köerna måste man ibland prioritera bort.

Men att åka till Venedig under pressdagarna är nödvändigt för rapporteringen och nätverkandet sker mer eller mindre naturligt. Som kritiker har hon aldrig haft en plan för vilka hon måste nätverka med eller träffa.

– För konstnärer, curatorer och gallerister skulle jag säga att den här typen av event och de nätverksmöjligheter de medför är helt nödvändiga, om inte livsviktiga. För mig är kontaktskapandet en pågående del av jobbet, det sker hela tiden och är nödvändigt för att hålla sig uppdaterad, säger hon.

Konstnären Julius Göthlin deltar i samlingsut-

FOTO: ANDREA AVEZZ

Jag har två, högst tre dagar på plats och bara en skrivdag. Jag kan omöjligt se allt och måste välja hårdare.

Birgitta Rubin, konstkritiker och redaktör Dagens Nyheter.

ställningen *Personal Structures* en bit ifrån biennialområdena, i ståtliga byggnaden Palazzo Mora. Göthlin menar att nätverksaspekten blivit allt viktigare de senaste åren, till hans egen frustration.

– Vissa gillar "small talk" och att stå i centrum, jag är inte så bra på det. Men att nätverka har blivit viktigare för varje år som går, jag skulle säga att det är där mycket avgörs. Det är väl så inom alla branscher, men kanske i synnerhet inom konst. I Venedig är möjligheten att mingla med gallerister större än på kommersiella mässor tack vare att fokus inte ligger på att kränga konsten. Det gör att stämningen blir lugnare.

Klockan tolv verkar varenda svensk som är i Venedig ha samlats utanför nordiska paviljongen. Jag dras själv in i i handskakningarna, kindpussarna, kramarna, och märker att hälsningen ofta är ett litet steg mer intim än hemma. Ett kort "hej" hemma blir ett längre samtal här, en handskakning blir en kram eller en kindpuss. Här enas vi rätt och slätt i att vara från Sverige. Mitt eget nätverkande är inte det minsta planerat, men det finns mycket att ramla in i. Sådant som kan göra det lättare att få till en framtida intervju eller ett tips om en person man bör träffa. En utökad tillgång till de stängda rummen.

Smartare folk pratar såklart inte bara med de svenskar de redan pratar med hemma. Konstnären Maja Gunn är, som de flesta, på plats i första hand för konstupplevelsen och inspirationspåfyllning. Som lika delar konstnär och modedesigner får hon gott om relevant påfyllnad från de många textila verk som fyller utställningshangaren Arsenale. Hon har ingen uttalad nätverksstrategi, men pratar hellre med personer för att de håller på med saker hon själv är intresserad av än för att de råkar komma från Sverige.

– Jag har bott i USA i många år. Under förra

Vad är dina bästa nätverkstips på internationella mässor och biennaler?

FOTO: PRIVAT

Power Ekroth

CURATOR OCH KONSTKRITIKER

– Undvik alla former av fjäsk och namndroppande – det är genomskinligt och du riskerar att bli fett dissad efteråt.

– En gallerist sa en gång till mig under Art Basel: "De bästa affärerna görs inte i båsen under mässan, utan på dansgolvet eller i toalettkön på partyt efteråt." Så: släpp sargen och gå ut! Sömn är mycket överskattat.

– Strunta i om du inte är bjuden på just "den där" viktiga festen. Där du är, är också den roligaste festen!

– Slumpen är din bästa vän i nätverkandet. Kön till Pierre Huyghes konstverk i Münster i somras tog två och en halv timma och blev för mig den i särklass bästa källan till nya spännande bekanskap. ●

Vad är dina bästa nätverkstips på internationella mässor och biennaler?

FOTO: SOPHIE VUKOVIC

Alida Ivanov

CURATOR

- Jag växlar ganska mycket mellan att vara den tysta observatören och minglaren från helvetet, men försöker alltid att visa intresse för personen jag har framför mig. Ofta är det bra att ha mycket förkunskap eller att vara påläst om vem/vilka man träffar. Är det en konstnär, curator eller who ever som du vet har gjort något som du tycker om, är det bra att säga det som inledning till samtalet. Det visar både respekt och uppskattning för personens arbete.

- En annan grej som är viktigt när man åker på mässor och biennaler är att vila upp sig emellan. Jag brukar alltid försöka göra något som inte är konstrelaterat. Någon gång när jag var i New York passade jag på att gå på Intrepid, ett armémuseum på ett stort hangarfartyg. Helst ska man göra det själv, för att vila hjärnan. ●

FOTO: MARGARETA BLOOM SANDEBÄCK

Åsa Jungnelius

KONSTHANTVERKARE

- Angående nätverk är det en smaksak om det känns relevant att vara på öppningar eller inte. På mässor är det viktigare eftersom de pågår under så kort tid. Men för mig är huvudsaken att besöka biennialerna, då det inkluderar en i samtalet om konst. Om jag skulle välja en händelse som blir som ett tvärsnitt av samtidskonsten idag väljer jag documenta i Kassel. Kanske lite förutsägbart, men som boende i Europa är det logiskt. ●

FOTO: PATRICK MILLER

Frida Ejellman

KONSTHANTVERKARE

- Jag är själv ingen stjärna på att nätverka, men ett bra tips är att hålla huvudet högt, undvika att få migrän och att hålla bra nivå på champagneintaget. Annars är det ju det här vanliga som att försöka vara sig själv och komma ihåg varför man egentligen är där. Sköna skor (som kanske är snygga också). Jag har lätt för att "springa iväg" så fort jag ska vara på plats, så ett tips är också att faktiskt vara på plats - tidigt eftersom det är då alla seriösa kommer. En annan sak som jag märkte den här gången var att alla frågade efter visitkort. Jag trodde inte att folk körde med kort längre så jag hade inte ett enda. Men kort (fysiska visitkort alltså) är verkligen bra att ha! ●

FOTO: MÄRTA THISNER

Anton Alvarez

KONSTNÄR

- Att ha som målsättning att nätverka, eller att försöka knyta nya viktiga kontakter, när man åker iväg tror jag skulle göra en lite galen. Det är liksom roligare om man går på fester för att träffa kompisar och bekanta man inte sett på länge. Men ibland kanske det är bra att försöka anstränga sig lite. I samband med Frieze i London för två år sedan var jag på en privat lunch på en kanalbåt. Det var ett långbord med max 20 gäster. En av gästerna var rapparen A\$AP Rocky. Jag ångrar än idag att jag inte vågade gå fram och ta en selfie med honom... ●

► biennalen drogs jag framförallt till internationella kontakter, flera som jag etablerat i New York. Som kontrast till det blir exempelvis invigningen av den nordiska paviljongen en mötesplats för en väldigt svensk klick, vilket också är kul. Trots att alla är del av samma konstbubbla blir det ändå en stor mix av folk eftersom biennalen är så internationell. Jag uppskattar också att det inte bara är konstfolk som hänger runt här, utan att biennalen lockar en relativt bred publik, säger Maja Gunn.

Nordiska paviljongens invigningstal avslutas av Mats Stjernstedt, som blir vänligt attackerad av folk som vill gratulera och berömma. Han ser biennaler, mässor och dylikt som platser där man kan få information som man annars inte kommer åt. Att vara på plats ger kunskap på ett helt annat plan än den man får genom sekundär information.

- Det är uppenbart att mässor och biennaler får ett slags församlingsfunktion för samtidskonsten, säger Stjernstedt som besöker Venedigbiennalen för femte gången.

Arbetet med Nordiska paviljongen bygger delvis på de erfarenheter och kontakter han samlat på sig från tidigare besök.

Alla jag pratar med är noga med att betona att de är på plats för att uppleva konsten först och främst. Trots att samtalen landar i att vikten av nätverkande är väldigt stor, verkar det ligga långt inne att erkänna det. Ibland tycks frågan vara rent stötande. Power Ekroth, curator och konstkritiker, förklarar:

- Det är liksom lite skämmigt att nätverka. Bittra konstnärer brukar gärna håna andra konstnärer eller curatorer när de åker till öppningarna av Venedig eller någon annan större utställning och tycks ha förväxlat nätverkande med rövslickeri. Låt oss vara tydliga - rövslickeri existerar i konstvärlden, men det är inte samma sak som att nätverka. Att uppsöka och lyssna på andra intresserade i samma bransch med en öppenhet och nyfikenhet är att nätverka, säger hon.

Caroline Elgh Klingborg är curator på Bonniers Konsthall i Stockholm. Hon besökte Venedigbiennalen första gången som student, då i egen regi och långt senare än under öppningsdagarna. Sedan dess har möjligheterna till nätverkande och mingel ökat.

- Sidoarrangemangen och festerna kan vara viktiga, särskilt om det berör projekt som man redan är engagerad i på olika sätt, är intresserad av ►

”Ibland räcker det att prata i fem minuter med någon som känner någon i kön till en utställning.”

Mikael Olsson, fotokonstnär.

► eller skulle vilja jobba med i framtiden. Eftersom ”alla” är här är det en bra yta att träffa människor på. Samtidigt är också ”alla” här, man ska se mycket och träffa många så alla är också ganska stressade.

Om man vill komma in i mingelkretsarna är hennes tips att hänga runt, se vilka som rör sig, hälsa på människor och lära känna några nya namn.

För att få tillgång till många av evenen är det dock tydligt att det mest är inbjudningar som gäller, och då gäller det att känna rätt person eller jobba på rätt ställe. Något som blir uppenbart för mig redan samma kväll. Svenska galleriet Andréhn Schiptjenko arrangerar en fest för konstnären Xavier Veilhan som de representerar. Xavier Veilhan är konstnären bakom årets franska paviljong, så en fest är naturligtvis rimlig. Men varken jag eller min vän är bjudna. Alla ska gå både på den festen och på ett mingel som arrangeras av Moderna Museet. Är vi bjudna på det? Nej. Vi pendlar mellan frustration, bitterhet och osäkerhet inför våra positioner, som uppenbarligen inte är värdiga dessa inbjudningar. I ett försök att ta

kommandot över situationen tonårsflörtar vi in oss på en fest på Fondazione Prada och strandar inneslutna i någon typ av konceptuellt videoverk. Det funkar fint det med, även om nätverkandet den här kvällen inte sträcker sig längre än till oss själva och två kärlekskranka venetianer i tjugoo-årsåldern.

På fredagskvällen är vi däremot bjudna till ”rätt” event. Absolut Art Awards anordnar drink och middag på lyxhotellet Bauer Hotel. De ska presentera årets vinnare av konstnär- och konstskribentpriset och tyska Anne Imhof vinner konstnärskategorin. Hon har dragit med sig sina performance-kids till minglet, de som medverkar i hennes verk i tyska paviljongen. De ska äta middag tillsammans med den samlade svenska konsteliten och lyckas få hela middagen att förvandlas till en scen i en skruvad italiensk farsfilm. Tyskarna vägrar att anpassa sig till bords-

placeringen, flyttar runt i rummet och lämnar i omgångar lokalen. Servitörerna skriker, nytilkomna gäster gör dramatiska utspel och vägrar underordna sig konventionella normer. Det hela är mycket underhållande och minglandet håller högsta klass. Mikael Olsson är en av gästerna på plats.

–Det funkar väldigt bra här för att det är Venedig. Det är klart att det är lättare på ett sådant här event där många är samlade, men ibland räcker det att prata i fem minuter med någon som känner någon i kön till en utställning. Tycker båda att det verkar intressant fortsätter det förhoppningsvis till något annat sedan. De flesta vill ju kommunicera, precis som i det vanliga livet.

Mikael Olsson avslutar:

–Och i slutändan är det ändå framför allt konsten som ska kommunicera. ●

Karolina Modig

Förmodligen den bästa akrylfärgen i världen!

Finns på följande specialbutiker:

Arthouse Karlstad, Hööksgratan 20, 652 29 Karlstad, website: www.arthousekarlstad.se/Drewex AB, Slussgatan 10 B, 21130 Malmö, website: www.drewex.nu/Gredelin Konstnärshandel AB, Hospitalsgatan 16, 60227 Norrköping, website: www.gredelin.se/Hammarö Ramverkstad, Västra Takene 224, 66 391 Hammarö, website www.hammaroram.se/Konstnärernas Centralkoep, Fiskargatan 1, 116 20 Stockholm, website: www.konstnärernas.se/Masters, S:t Paulsgatan 14, 11846 Stockholm, phone: 0046-8-642 78 74/Matton Stockholm, Luntmakargatan 66, 10369 Stockholm, Första Långgatan 26, Göteborg, Stora Nygatan 24, Malmö, website: www.mattonbutiken.se/Nyborg Jägare AB, S:t Andreas väg 53, SE 263 57 Högånäs, phone: 0046 704926007/Screentec AB Elektravägen 18, 12630 Hägersten, phone: 0046 8744 4070, www.farg.nu

GOLDEN
ARTIST COLORS®

När du har en utställning i Oslo
När tavlorna välter i lastbilen
När du spiller kaffe på datorn
När nån snor dina alster
När nån nallar din smartphone
När nån snubblar in i din skulptur
När du trampar på en spik
När nån trampar på din spik
När du hamnar i rätten
När du hamnar på sjuken en tid
När du flänger på jobb i Berlin
När du får en vattenskada i ateljén
När det brinner i knutarna

Rätt skönt att ha allt försäkrat

Ring 08-440 54 40 eller besök gefvert.se

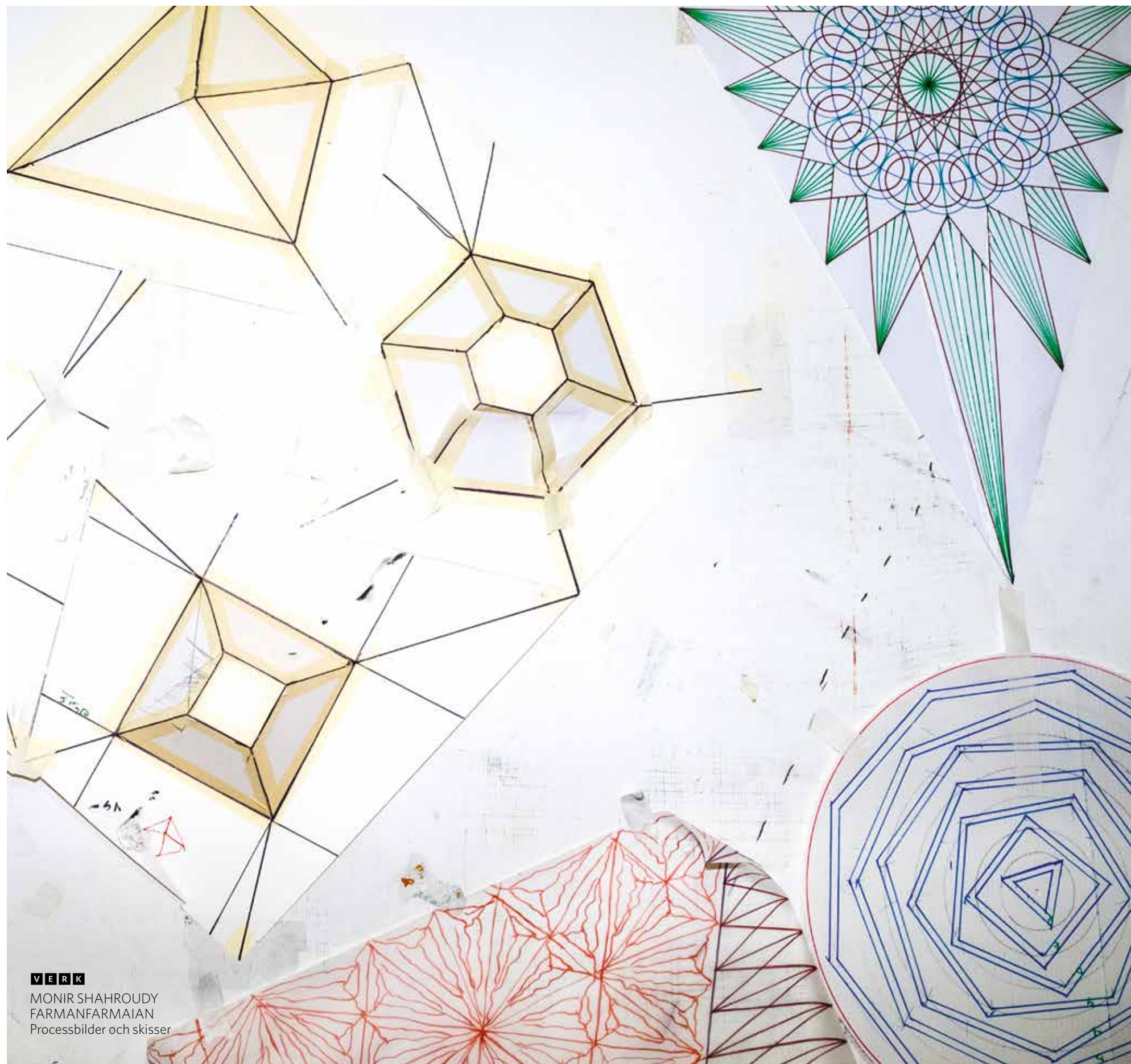
Gefvert

15 SEP-3 DEC 2017
MOUTH SHUT LOUD SHOUTS

Fikret Atay
Ritu Sarin &
Tenzing Sonam
Paulo Bruscky
Tove Drieman
Arvid Sveen
Lucy Parker
belit sag

**MARABOUPARKEN
KONSTHALL**

Löfströmsvägen 8 i Sundbyberg
www.marabouparken.se

VERK
MONIR SHAHROUDY
FARMANFARMAIAN
Processbilder och skisser

En sam världskonstnär **Monir Shahroudy Farman- farmaians konst är en mosaik av erfarenheter från öst och väst.**

I norra Teheran, nära palatset där Shahan och drottningen av Iran en gång levde har konstnären Monir Shahroudy Farmanfarmaian sin ateljé. Adressen är flott, men gatan där studion ligger oansenlig. Härifrån hade toppen av Damavand syns om det inte vore för avgaserna som lägger sig som ett grått filter över staden. Till ateljén kommer Monir Shahroudy Farmanfarmaian de dagar då hälsan tillåter, för att arbeta.

Hon är en av Irans största konstnärer i modern tid. En "late bloomer" som vid 91 års ålder fick sin första stora retrospektiva utställning på Serralves Museum i Porto, Portugal. Utställningen reser senare vidare till Guggenheim Museum i New York. Hon var den första konstnären från Iran med en solutsällning på Guggenheim. Hennes livsverk är en diaspora spridd på gallerier, institutioner och museum runt om i världen. Snart får hon ett eget museum i Teheran.

I den gipsvita ateljén som badar i ett skarpt lysrörsljus står här och var stora geometriska figurer. På väggarna hänger gamla och nya mosaiker, sammansatta av små spegelskärvor som i sin tur är skurna i olika geometriska former. Varje spegelskärv bildar en reflektion som skapar en optisk illusion av att verken är i rörelse.

Det var ett besök i moskén Shah Cheragh i Shiraz i sydvästra Iran i slutet av 1960-talet som lade grunden för det som skulle bli hennes signum som konstnär. Hon beskriver en upplevelse av att "träda in i en diamant". Inne i moskén omslöt hon av hundratusen-

tals små spegelskärvor som tapetserar väggar och tak. Tagen av vad hon såg bestämde hon sig för att införliva spegelmosaik i sitt arbete. Hon verkar i samma anda som de gamla persiska mästarna, men hon parar deras traditionella hantverk med sina kunskaper från konstnärsåren i New York; minimalism och abstrakt expressionism, öst och väst.

Monir Shahroudy Farmanfarmaian kom till New York första gången i mitten på 1940-talet. Det var egentligen till Paris hon ville men andra världskriget kom emellan. I New York var hon den unga, vackra kvinnan från Persien som studerar konst på Parson's School of Design. Det gav tillträde till de fina rummen. Hon umgicks med Jackson Pollock, Willem de Kooning och Mark Rothko som fortfarande är okända men som står på tröskeln till

FOTO: NAZANIN RAISSI

ATELJÉBESÖKET

storhet och kändisskap. På det lyxiga varuhuset Bonwit Teller på Fifth Avenue fick hon sin första anställning som formgivare och fick som kollega en blyg ung man. Han hette Andy Warhol och var aspirerande konstnär och reklamillustratör. De blev vänner. Då visste hon inte att ett verk av henne – en sfär dekorerad med spegelskärvor – en dag skulle hänga över den världsberömda konstnärens skrivbord och att Andy Warhol, när han kom till Teheran för att fotografera drottning Farah Diba för sitt ikoniska konstverk, hade med sig en gåva – ett silkscreentryck av Marilyn Monroe, med inskriptionen ”till Monir med kärlek från Andy”.

En kär vän i New York vid den här tiden hette Katja och kom från Sverige. Vännerna kallar dem för Dag och Natt. Katja var blond och tjusig, tidigare modell och alltid utan pengar. Då fanns Monir till hands. Tillsammans med Katjas man startade de modemärket Designs by Katja and Monir. Det var en segerviss start men inom kort får hon veta att namnet är för långt och att Katja of Sweden är mycket klatschigare. Hon fasas ut ur företaget och skilsmässan är ett faktum när hon en dag inte ens får ge en provtillverkare instruktioner, trots att det är hon som

”Den som bemästrar hexagonen kan skapa vad som helst.”

Monir Shahroudy Farmanfarmaian.

är designern. Dag och Natt syns aldrig mer tillsammans. Katja som tidigare i år gick bort har hon inte tänkt på på många år. Någon tillstymmelse till bitterhet finns inte.

Fick du tillbaka dina pengar?

–Nej.

Hon skrattar.

–Jag tyckte så mycket om Katja.

I ateljén har hon i alla år haft hantverkare till hjälp. Under Monir Shahroudy Farmanfarmaians vägledning, skär en manlig äldre trio ut stjärnor, trianglar och månhalvor. Något större intresse för sufism och de geometriska formernas symbolik finns inte. Det är begär för skönhet, nyfikenhet och geometrins oändliga potential som är hennes drivkrafter.

–De är endast cirklar, trianglar, kvadrater, polygoner och hexagoner, säger hon. Alla är hennes favoriter.

–Men den som bemästrar hexagonen kan skapa vad som helst.

Monir har försonats med Iran. När den islamiska revolutionen bröt ut 1979

hade hon åter lämnat landet för New York. Kvar blev hennes hem med hennes enorma konstsamling och de egna verken som konfiskerades och stals. Merparten har hon aldrig återsett. Om det som är förlorat vill hon inte tala eller tänka på. Hon värjer sig för att kallas för en politisk konstnär men att hon påverkas av samtiden är ofrånkomligt. Konstverket *Lightning of Neda* som finns på GOMA i Brisbane är en hommage till den unga Neda Agha-Soltan som döddes av en krypskytt under protesterna efter presidentvalet 2009 och blev till en ikon för den Gröna rörelsen. Hon säger att hon tror på den unga generationen iranier. Gallerierna är fyllda av nya konstnärers verk och besökare.

Du har sagt i en intervju i The New Yorker att du älskar landskapet här. Att det doftar så gott efter att det har regnat. Var det därför du kom tillbaka till Iran?

Hon minns inte att hon har sagt det men tycker att det låter poetiskt. Nu är hon trött och vill fortsätta arbeta ifred.

–Jag kom tillbaka till Iran för ingens stans i världen finns det bättre hantverkare som kan skapa dessa vackra detaljer i spegelmosaik.

Snart fyller hon 94 år.

–Så länge jag lever vill jag arbeta.

Nazanin Raissi

”Hong Kong är redo för svenska konstnärer”

Den asiatiska marknaden växer explosionsartat. Det finns god anledning för konstnärer att utforska den, säger Henrietta Leung, gallerist och ordförande för Hong Kongs galleriförbund.

Hur skulle du beskriva konstscenen i Hong Kong?

–Galleriscenen i Hong Kong har vuxit enormt det senaste decenniet. 2010 fanns här i princip bara tio gallerier. Vi har många unga, nystartade gallerier, men Hong Kong har så mycket ekonomiska fördelar och en enorm potentiell marknad med kinesiska köpare, så vi har lockat till oss flera av de absolut största internationella gallerierna som har öppnat filialer här, vilket bidragit till att asiatiska samlare får alltmer smak för internationell konst. En tydlig skillnad som jag ser mellan asiatiska samlare och till exempel amerikanska, är att hos oss är den ”institutionella smaken” inte ett dugg viktig. Publikerna är inte lika känslig för konstvärldens trender; de letar efter alternativ. Så som okänd konstnär med en utställning på ett Hong Kong-galleri kan försäljningen gå oväntat bra.

Vad gör Hong Kong till en så snabbt växande konstscen?

–Det är enkelt att handla med och i Hong Kong, till skillnad från exempelvis Kina där utländska köpare riskerar att fastna i byråkrati. Vi har ingen skatt på export eller import av varor, ingen tull, ingen censur. Alla pratar engelska och vi är vana att handla med utländska valutor. Det satsas också mycket of-

Henrietta Leung driver Hongkong-galleriet Ora Ora och är ordförande för Hong Kongs galleriförbund.

fentliga medel på unga inhemska konstnärer, framför allt när det gäller infrastruktur. Trots en enorm trångboddhet är det ganska lätt att få tag på stora ateljéer till exempel.

Du är i Stockholm för att träffa svenska konstnärer med intresse för den kinesiska marknaden, hur har det gått?

–Väldigt bra, tycker jag. Jag upplever att det finns ett släktskap mellan svenskars och hongkongbors inställning till livet och konsten, i våra sätt att tänka. Det finns en ödmjukhet och en öppenhet. Det underlättar när man ska diskutera framtiden med en konstnär. I Hong Kong har man hittills sett väldigt

lite skandinavisk konst. Men på förra Art Basel Hong Kong deltog nio stycken. Vi gillar skandinavisk form i Hong Kong, så det finns absolut en öppenhet för det svenska.

Vad är dina bästa tips för konstnärer som vill utforska den kinesiska marknaden?

–Självklart att man ska besöka Hong Kong och försöka skaffa sig en bild av hur det fungerar där. Bäst är naturligtvis att åka under Art Basel Hong Kong, då visar sig verkligen staden från sin bästa sida. Det är fortfarande en ganska ny mässa och Hong Kong-borna är tokiga i den. 80.000 personer besöker den. Hälften av gallerierna på mässan är asiatiska.

Sofia Curman

Galleriförbundet i Hong Kong representerar 60 gallerier.

Vi vill främst vara en brobyggare mellan gallerier och publik. Galleriförbundet är till exempel grundare av Hong Kong Week, med över 100 konstarrangemang, bland annat en gallerirunda där biljettintäkterna går till ateljéstipendier till Hong Kong-konstnärer som vill åka utomlands på residencys.

FOTO: LOUIS CHEUK

KRÖNIKA

Vår förhoppning är att ge stöd till konstnärer som utsätts för hot och hat

Det är olagligt att utsätta en annan människa för hot och hat. Det vet och respekterar de flesta i vårt samhälle. Ändå visar statistiken att en tredjedel av våra medlemmar någon gång har utsatts för hot, våld eller trakasserier på grund av sitt konstnärskap. Och så många som en sjättedel av konstnärerna och författarna uppger att de har utsatts de senaste året rapporterade Myndigheten för kulturanalys 2016.

Hur allvarligt är detta? När frågan om yttrandefrihet tas upp internationellt är det lätt att tänka att den problematiken inte berör oss, att vi redan har fullständig yttrandefrihet och att så kommer det att förbli. Att i vårt land kan alla människor uttrycka sig fritt, även konstnärer. Så tänkte jag nog också själv innan jag tvingades inse att så enkelt är det inte.

Ett av de första dokumenten som jag som ny ordförande för Konstnärernas Riksorganisation 2013 fick i min hand var en internationell rapport från FN:s speciella rapportör för kulturella rättigheter, Farida Shaheed. Hon skrev om den globala och växande oron att konstnärliga röster har blivit tystade och fortsätter att tystas med olika medel och på olika sätt. Rapporten handlade om hur olika länders restriktioner i lagar och förordningar begränsar konstnärernas möjlighet att uttrycka sig, men hon skrev också om effekten av hot och hat mot enskilda konstnärer: "Konstnärliga uttryck och verk blir särskilt attackerade eftersom de kan sända särskilda budskap och uttrycka symboliska värden på ett kraftfullt sätt eller kan uppfattas som att de gör det."

Konstnärernas Riksorganisations engagemang i frågan började för ett antal år sedan med att vår tidning KONSTNÄREN ägnade ett nummer åt konstnärer som utsatts för hot. Det väckte stor uppmärksamhet och vi förstod att

det fanns ett behov att veta mer. Tillsammans med Författarförbundet och Svenska Pen arrangerade vi därför seminarier och samtal som gett oss mer kunskap om vad konstnärerna utsätts för och vad som behöver göras. Tydligt är att hoten påverkar både konstnärer som utsätts och konstnärer som vet att hot förekommer och kan drabba dem. Arrangörer har vittnat om att de tänker sig för både en och två gånger innan de visar ett verk som riskerar att väcka hot.

Under våra samtal var det många av konstnärerna som fann stöd i att höra andra utsatta berätta. Det uttrycktes också ett stort behov av att få råd om vad man som konstnär kan göra i en utsatt situation. Vi har därför tagit fram en skrift som beskriver bland annat hur hoten yttrar sig, vem som drabbas samt en checklista med åtgärder. Vår förhoppning är att den ska ge utsatta konstnärer stöd och sprida kunskap. För, som skriftens redaktör Anders Rydell skriver, är "den dystra sanningen att de flesta hot aldrig uppmärksammas. De drabbar konstnärer och författare i tysthet. Många är rädda, av förstäneliga skäl, för att mer uppmärksamhet ska leda till mer hot. Men för att kunna stävja hoten måste vi prata om dem".

Katarina Jönsson Norling,
bildkonstnär & riksordförande

➔ **Till följd av utsatthet eller oro för utsatthet har en tredjedel av de utsatta konstnärerna övervägt att antingen lämna ett uppdrag eller att inte arbeta inom ett visst område. (Myndigheten för kulturanalys, Hotad kultur? 2016:3)**

➕ **Regeringen har gett Konstnärsnämnden i uppdrag att utveckla former för att ge stöd till konstnärer som utifrån sin konstnärliga verksamhet utsätts för hot och hat.**

JURISTEN SVARAR "Hur fakturerar jag när jag sålt ett verk utomlands?"

"Vad händer om jag har en utställning på ett galleri i något annat land? Hur fakturerar jag, vilken moms ska jag lägga på och vilka lagar är det som gäller?"

I och med Sveriges inträde i EU förenklades reglerna vad gäller handel inom Europa. Fri rörlighet av varor och tjänster omfattar naturligtvis även konsten!

Hur du ska fakturera, och huruvida du ska lägga på moms eller inte, beror dock på till vem du säljer ditt verk.

Varor och tjänster faktureras utan moms mellan företag inom EU. Säljer du till exempel ett konstverk till en gallerist i ett annat EU land ska du därför inte lägga på moms. En förutsättning för detta är att du har ett momsregistreringsnummer, eller SE-VAT-nr, och att

den du säljer till också kan uppvisa sitt EU-VAT-nr.

Vad gäller försäljningar till privatpersoner är det dock den säljande partens lands momsregler som avgör vilken moms som ska läggas, eller inte läggas,

Sofie Grettve
Jurist Konstnärernas Riksorganisation

på fakturan. Är du registrerad i Sverige är det därmed de svenska reglerna som gäller, vilket betyder att du ska lägga på 12 % om den totala summan av dina försäljningar överstiger 336 000 kr per år (under denna summa har du möjlighet att sälja momsfrött).

Vad gäller överenskommelsen mellan en konstnär och en gallerist eller återförsäljare, så kan ni avtala om vilken lag ni vill ska gälla, i det fall ni hamnar i en tvist rörande tolkningen av ert avtal. Det kan dock vara bra att komma ihåg att ett galleri eller en utställningsarrangör i ett annat land än Sverige lyder under det landets lagar. Att hänvisa till svenska regler vid oturliga händelser som konkurs eller försöksringning av medel är därmed av begränsad nytta. ●

SÅ SKYDDAR DU DIG
Vår skrift om hat och hot finns på www.kro.se

Konstnärernas Riksorganisation bildade 1989 Bildupphovsrätt i Sverige (tidigare BUS) som hittills transfererat över en miljard kronor till bild- och formkonstnärer. Ju fler konstnärer vi blir desto större möjligheter har vi att förbättra våra villkor.

Som medlem får du:

- Gratis/rabatterat inträde vid konstutställningar
- Juridisk rådgivning
- Avtalsmallar och deklarationshandledning
- Föreläsningar inom ekonomi och juridik
- Tidningen Konstnären
- Tips på utlysningar, stipendier och uppdrag
- Rabatterat konstnärsmaterial
- Rabatterad konstnärsförsäkring
- Gästbostad i centrala Stockholm, 400 kr/natt
- Möjlighet att hyra gästateljé i Paris

Ansök på
www.kro.se

**BLI
MEDLEM
IDAG!**

Anna Odell

VERK
EDMON KHALIL
Diversity, 2012.
Videoinstallation

Varmt välkommen till Konstnärernas Riksorganisation, Edmon Khalil!

TRE FRÅGOR TILL EN AV VÅRA NYASTE MEDLEMMAR.

Hur ser din konstnärliga praktik ut?

Jag arbetar i tidens trilogi (dåtiden, nutid och framtid) och med dess konsekvenser. Den moderna världens syntetiska struktur i all sin politiska, sociala, kulturella och miljömässiga komplexitet.

Vilka åtgärder skulle främja dina möjligheter att vara konstnärligt yrkesverksam?

Jag vill att vår organisation uppmärksammar konstens möjligheter och hur konstnä-

rer medverkar till en bättre framtid.

Vad hoppas du få ut av ditt medlemskap i KRO/KIF?

Vi befinner oss i en global tid och står inför utmaningar som tvingar oss att mobilisera för vår överlevnad på jorden. För att fortsätta existera behöver vi fördjupa kunskapen om naturen i människors sinnen. Där behövs konsten. Genom att ge konstnären bättre möjligheter skapas även möjligheter för vår framtid.

Jag blir medlem i Konstnärernas Riksorganisation för att jag vill tillhöra en organisation som skyddar min rätt att vara konstnärligt yrkesverksam.

Faktaruta:

Bor: I Vårby.
Vad jag inspireras av: Min inspiration kommer från naturen som är fylld av konst. Allt från kolonier av bakterier till myrornas konungarrike.

Påverka din kommun att satsa på konst

I juni släppte Konstnärernas Riksorganisation Årets Konstkommuner 2017. Den har fått medialt genomslag i hela landet och till landets kommunpolitiker och tjänstemän har vi skickat manualen "Så här kan kommunen kvalitetssäkra sin konstpolitik", kro.se/kommuners-konstpolitik. Du kan vara med och påverka. Lägga ett medborgarförslag om en konstpolitisk handlingsplan, MU-avtalet eller enprocentsregeln. Här finns färdiga förslag: kro.se/metodhandbok

Vad sades i Almedalen?

Under sommarens Almedalsvecka arrangerade Konstnärernas Riksorganisation tre seminarier. Fokus låg på Gestaltad livsmiljö och enprocentsregeln, Årets Konstkommuner 2017 och regeringens konstpolitik inför höstbudgeten. Inspelningar av seminarierna och SVT:s reportage om Årets Konstkommuner finns på kro.se/almedalen

Ny grundkurs för företagare

Vår nya grundkurs tar upp frågor om bokföring, moms, deklaration och företagsformer. 9 okt i Stockholm. 25 okt i Malmö. Fler datum och platser kommer. Kursen är gratis och öppen för yrkesverksamma konstnärer. Begränsat antal platser. För mer information och anmälan: kro.se/kurser.

KRO Uppland påverkar och ställer ut

Konstnärernas Riksorganisation i Uppland fick för ett par år sedan igenom ett beslut om ateljéstöd i Uppsala. Nu har föreningen även lagt ett medborgarförslag för att stärka upp stadens arbete med enprocentsregeln för konstnärliga gestaltningar. Men föreningen arbetar också med utställningar genom Konstkuben.

Kajsa Haglund, konstnär och ordförande för Konstnärernas Riksorganisation Uppland, vad är Konstkuben?

–Det är en turnerande utställningsplats. Vi vill skapa möjligheter för konstnärer att ställa ut på platser i länet

där det saknas konsthallar och gallerier, samtidigt som vi tar vara på intresset från mindre kommuner att erbjuda sina invånare utställningar.

Hur har ni lyckats med det här?

–Vi förde dialog med kulturenheten på Region

”Konstkuben blir på så sätt en gemensam fysisk plats där olika aktörer”

Uppsala som nappade på vår idé. Samarbetet med konstkonsulenterna och regionen fungerar mycket bra. Vi har ett nära samarbete och delar på projektledningen. Aktuell kommun föreslår plats för Konstkuben och bidrar även med finansiering. I år samarbetar vi även med Studieförbundet. Konstkuben blir på så sätt en gemensam fysisk plats där olika aktörer bidrar till att skapa intressanta utställningar och samtal.

Vad händer i år?

–I år placeras Kuben på torget i centrala Knivsta den 25/8-24 /9. Utställningen Drömmars stad/Drömmars skog görs av konstnären Hen-

ny Linn Kjellberg. Henny tar fasta på vad som händer med en stad som växer. För vem byggs staden och vilka intressen styr? Hon håller även i workshops med elever från skolor i och utanför Knivsta, vilket utmynnar i en utställning i kommunhuset på samma tema. Dessutom blir det offentliga samtal om identitet och det offentliga rummet.

Hur ser villkoren ut för konstnärer som ställer ut och deltar i planeringen?

–Konstnärer och projektledare får MU-avtalsenliga ersättningar och KRO:s arvodesrekommendationer används.

Pontus Björkman

Gestaltungs- uppdrag

Region Jönköpings län

Under sommaren och hösten kommer vi att utlysa flera stora uppdrag på Höglandssjukhuset i Eksjö. Vi välkomnar alla typer av konstnärliga uttryck och praktiker.

Mer information om projekten
www.rjl.se/gestaltungsoppdrag

 Region
Jönköpings län

Varje droppe färg i avloppet är en droppe för mycket

Du kan bidra till en bättre miljö genom att välja att måla med kadmiumfria färger och ta hand om dina färgrester på rätt sätt.

Mer information om hur du målar miljöanpassat finns på www.kappala.se

För renare sjöar och skärgård

Gästbostad i Stockholm

Ska du sova i Stockholm? Som medlem i Konstnärernas Riksorganisation kan du boka gästbostaden på Mosebacke. Kök och tvåbäddsrum för 400 kr. Logga in på kro.se.

Bildupphovsrätt

Bildupphovsrätt företräder nära 100 000 bild- och formkonstnärer i hela världen. Vi skapar avtal för ersättning och ser till att kulturskapare får betalt när deras verk används. Bildupphovsrätt i Sverige drivs utan vinstintresse.

ÅSA BERNDTSSON

Dags att se konstnären!

I juli dömde Patent- och marknadsdomstolen till Bildupphovsrätts fördel i målet mot Wikimedia. Tvisten handlade om att Wikimedia vägrar betala konstnärerna för den bilddatabas de skapat över offentligt placerad konst i Sverige. Trots att det redan finns billiga licenser att teckna för den som vill digitalisera en konstsamling.

Att visa konst men motarbeta upphovsrätt är respektlöst mot konstnären och dennes möjligheter till försörjning. Vi tvingas redan allt för ofta arbeta ideellt mot vår vilja. Wikimedia hade antagligen enkelt kunnat fixa donationer till att täcka licenskostnader för konstnärers upphovsrätt och göra rätt för sig. Nu har de istället valt att lägga massor av pengar på domstolsprocessen mot oss, ett belopp som hade räckt för att betala licenser i ungefär hundra år.

Det är en bra idé att samla all utomhuskonst med koordinater så att verken lätt går att hitta. Som konstnär är man beroende av att synas och själv har jag lätt för att tacka ja till många förslag. Min erfarenhet är dock att det inte räcker att synas på många sajter, det krävs en hel del ytterligare arbete för att få till en försäljning eller ett uppdrag. Därför blir upphovsrätten så viktig, den kan ge välbehövliga extra in-

komster när konstverk används på nya sätt. Varför ska konstnärer snivas på detta och enbart vara tacksamma för att få synas?

Ett mindre genomtänkt argument som återkommer i debatten är att offentligt inköpt konst är betald med skattepengar och därför ska alla få använda den som de vill. Det är helt orimligt, jag kan ju aldrig ta betalt för alla påhitt och framtida händelser med ett konstverk vid förstagångsförsäljningen. Och om jag gjorde det, ska privata företag eller organisationer som Wikimedia få gratis tillgång till detta? Ska skattebetalarna stå för deras kostnader? Ofta är konst offentligt inköpt så det vore ett stort avbräck om denna skulle undantas från upphovsrättsliga regler.

Det är dags att förstå att konstnärers upphovsrätt fungerar på samma sätt som musikers och författaresh. Att streama musik har vi lärt oss att betala för, nu är det dags att acceptera konstnärernas system.

Vi har haft upphovsrättslagen i nuvarande utformning sedan 1960, snart sextio år så det är hög tid att den tillämpas på rätt sätt.

Åsa Berndtsson
Ordförande

Wikimedia överklagar inte

Wikimedia har meddelat att de inte tänker överklaga den dom som Patent- och marknadsdomstolen lämnade i mitten av juli. I ett pressmeddelande säger Wikimedia att de istället kommer att kampanja för en lagändring.

Wikimedia kan fortfarande teckna en licens för några tusenlappar per år för att visa konstverk på sajten offentlig-konst.se. Det är också vad Bildupphovsrätt erbjöd redan 2012 men Wikimedia har hellre lagt ner en och en halv miljon kronor i advokatkostnader.

- Om de inte ens vill diskutera en licens tyder det på att hela projektet har haft ett politiskt syfte att försvaga upphovspersonernas rättigheter på nätet. Det tycker vi är beklagligt, särskilt som

det redan finns fungerande licenser säger Mats Lindberg, vd på Bildupphovsrätt.

Efter domen har det från olika håll framförts farhågor kring vad privatpersoner tillåts dela eller inte i sociala medier och bloggar. Det är viktigt att dessa farhågor inte leder till försämringar för alla bildskapare. Därför kommer Bildupphovsrätt att ta kontakt med ansvariga politiker och föreslå att de utreder hur upphovsrättslagen skulle kunna förändras så att den klargör att privatpersoner har en sådan rätt, under förutsättning att användningen sker utan kommersiellt syfte - samtidigt som bildskaparna ersätts för användningen på annat sätt än från privatpersonerna.

Ellinor Perlefeldt

Därför kan det ta tid innan du får betalt

Bildupphovsrätt gör utbetalningar sex gånger om året. Så går det till vid utbetalning av följerrätt:

Januari - Ett konstverk säljs på ett auktionshus.

Maj - Auktionshusen redovisar vilka försäljningar som gjorts (sker 1 till 4 ggr per år).

Juni - Bildupphovsrätt granskar alla redovisningar manuellt och fakturerar auktionshusen.

Juli - Fakturorna börjar betalas in till Bildupphovsrätt.

November - Bildupphovsrätt betalar ut följerrätt till upphovspersonerna, för de fakturor som betalats in till oss under insamlingsperioden maj-augusti

Ellinor Perlefeldt

2017-09-22

IASPIS OPEN HOUSE

IASPIS ÖPPET HUS

mari bastashevski (den/sui/rus)
malin franzén (swe)
ivana kpálíkova (swe/cze)
youngjae lih (swe/kor)
aha mehdes (deu/grb/pop)
laupa poitras (usa)
amanda selinder (swe)
rania stephan (lba/fra)
aha torfs (bel)

KONSTNÄRSNÄMNDEN
MARIASKOLEGATA 83
118 53 STOCKHOLM

iaspis

ÄR DU KONSTNÄR OCH BEHÖVER HJÄLP?

Tillfälligt stöd vid sjukdom eller årlig pension från fyllda 65 år

KONSTNÄRERNAS
HJÄLPFOND

08-767 30 00

www.konstnarernashjalfond.se

KALENDERN
Utbetalningar
September:
Reproduktion
November: IR, SVT/
UR, Följerätt
December:
IV-ersättning

Kolla med oss innan du ger bort dina rättigheter

Ett antal konstnärer har hört av sig gällande företag som erbjuder plats i konstlexikon. För att bli publicerad kräver företaget att du överlåter samtliga rättigheter till verket, i vissa fall begär de till och med en avgift. Att överlåta rättigheter på det här viset är naturligtvis inte alls bra, inte minst eftersom du på det här viset förlorar både in-

komst samt kontrollen över hur ditt verk kan komma att användas. Eventuella "registreringsavgifter" har vidare visat sig i vissa fall vara en ren bluff. Förfrågningar från den här typen av aktörer kan vara kluriga att bedöma och hantera. Vi vill därför påminna om att du som är medlem alltid kan höra av dig till oss på Bildupphovsrätt när någon

vill reproducera dina verk. Det gäller förfrågningar från både svenska och utländska företag. Hänvisa dem direkt

till oss så ser vi till att dina rättigheter tas till vara på bästa sätt.
Ellinor Perlefeldt

Har ditt verk visats på SVT?

Nu finns en ersättning för program som visats på Öppet arkiv. Läs mer om hur du söker på bildupphovsratt.se

SKAPA DIN EGEN WEBBPORTFOLIO

Portfoliobox är en av Sveriges största tjänster för kreatörer med 530 000 användare. Vi hjälper kreatörer att skapa sin egen unika hemsida och marknadsföra sig online.

KONSTNÄRSNÄMNDEN

HÖSTENS UTLYSNINGAR

RESIDENS I UTLANDET

Sista ansökningsdag 18 oktober

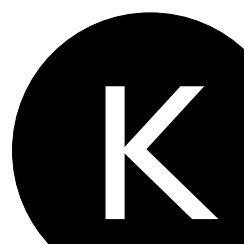
INTERNATIONELLT KULTURUTBYTE OCH RESEBIDRAG

Sista ansökningsdag 26 oktober

PROJEKTBJUDRAG

Sista ansökningsdag 15 november

Ansökan sker via
Konstnärarnämndens e-tjänst
www.konstnarsnamnden.se

Sigrid Sandström
Händelser och tillhåll

2 september – 5 november
Konsthallen, Kulturens hus Luleå

KULTURENS HUS
ROPPA HÄNN • LULEÅ

För övrigt utställningsprogram och information: www.kulturenshus.com/konst

GRATIS KONTO

- ✓ Enkelt att komma igång
- ✎ Skapa / editera all typ av innehåll
- ⊕ Kombinera design / mallar & layout
- 🛒 Skapa en egen webbshop
- ✍ Börja blogga

PRO KONTO

- ✓ Full tillgång till alla funktioner och mallar
- ☁ Hosting av 1000 bilder, obegränsat antal sidor, produkter & bloggposter
- 📄 Anpassningsalternativ med CSS & JavaScript
- 💬 Gratis professionell support
- 📍 Få din egen www - adress

SKAPA DITT KONTO IDAG PÅ WWW.PORTFOLIOBOX.NET

FÖR MER INFO KONTAKTA OSS PÅ SUPPORT@PORTFOLIOBOX.NET

Liquitex

INFINITE INTERMIXABILITY

Heavy
Body

Gloss
Super Heavy
Gel

LIQUITEX FINNS ATT HITTA HÄR

STOCKHOLM Matton www.mattonbutiken.se IB Wahlström www.ibwahlstrom.se Konstnärshandeln Jordi www.konstnarshandelnjordi.se Highlights www.hlstore.com
Kreatima www.kreatima.se **MALMÖ** Drewex AB www.drewex.nu Martins Color www.martinscolor.com Matton www.mattonbutiken.se
GÖTEBORG In-Ex www.in-exfarg.se Dusky Pink www.duskypink.se Matton www.mattonbutiken.se **HAMMARÖ** Hammarö Ramverkstad www.hammaroram.se
HELSINGBORG Färg & Tapet Helsingborg www.fargotapethelsingborg.se **LINKÖPING** WS Form www.wsochcompany.se **LUND** Ljungbergs Artist www.ljungbergsartist.se
NORRKÖPING Gredelin Konstnärshandel www.gredelin.se **ÄNGELHOLM** TB List & Ram www.tblist.se **ÖREBRO** Magnussons Färghandel www.magnussonsfarg.se